

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH  
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

**BAKALÁŘSKÁ PRÁCE**

**VÝSLUHOVÉ NÁROKY PŘÍSLUŠNÍKŮ  
BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ**

**Autor práce: Stanislava Němcová**

**Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve Veřejné správě**

**Forma studia: Kombinovaná**

**Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.**

**Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií**

**2020**

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.  
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

### ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Stanislava Němcová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost  
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě  
Forma studia: Kombinovaná  
Místo studia: České Budějovice

**Název bakalářské práce: Výsluhové nároky příslušníků bezpečnostních sborů**

**Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Retirement Claims of Members of Security Forces.**



Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.




Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): říjen 2018

Cíl bakalářské práce:

Srovnání předchozí i platné právní úpravy služebního poměru (zákon č. 186/1992 Sb. a zákon č. 361/2003 Sb.) v oblasti výsluhových nároků. Průzkum spokojenosti příslušníků se stávající úpravou výsluhových nároků. Zpracovat návrhy de lege ferenda v této oblasti.

Student: Stanislava Němcová	1. 3. 2019	
Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.	14. 3. 2019	

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	18. 3. 2019	
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	19. 3. 19	
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	20. 3. 2019	



Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce – v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS a v tištěné podobě knihovnou VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Štěpánu Kavanovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce a panu JUDr. Petru Tomkovi za udělení cenných rad v oblasti právní a rovněž za poskytnuté podklady nezbytné při tvorbě této bakalářské práce.

## ABSTRAKT

NĚMCOVÁ, S., *Výsluhové nároky příslušníků bezpečnostních sborů: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020. 79 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

**Klíčová slova:** bezpečnostní sbor, služební příjem, odchodné, příslušník, úmrtné, výsluhové nároky.

Práce se zabývá výsluhovými nároky příslušníků bezpečnostních sborů v České republice v souladu s legislativním vymezením dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, v platném znění a komparací s předchozí právní úpravou zákonem č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, v platném znění. Z důvodu komplexnosti této práce byl lehce pozměněn obsah oproti původnímu projektu zadání bakalářské práce.

V jednotlivých částech je nastíněn historický exkurz dané problematiky, podmínky přiznávání výsluhových nároků, zakotvení v právním systému ČR, jejich charakteristika, metodika výpočtu výsluhových nároků a otázka výše výsluhových nároků. Jedná se o zvláštní dávku poskytovanou jako určitou kompenzaci náročnosti výkonu služby po uplynutí stanoveného počtu let ve služebním poměru. Proto je také tato dávka upravena přímo zákonem o služebním poměru.

Práce je zaměřena i na povědomí příslušníků o možnosti získání výsluhových nároků. Teoretickými podklady práce jsou právní normy a s nimi související dokumenty týkající se služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Pozornost je zaměřena především na možnost získání výsluhových nároků a s ním spojenou délku službu v bezpečnostním sboru. Dále jejich výši a dopady možné změny ve výši výsluhových nároků směrech k počtu příslušníků u bezpečnostních sborů. Práce řeší problematiku výsluhových nároků.

Na základě dotazníkového šetření, došlo k anonymnímu oslovení příslušníků bezpečnostních sborů bylo zjištěno, že převážná většina příslušníků má povědomí o zákoně o služebním poměru, zrovna tak jako o motivaci ve formě výsluhových nároků.

## ABSTRACT

NĚMCOVÁ, S., *Retirement Claims of Members of Security Forces: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2020. 79 p. Supervisor: Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

**Key words:** security force, service income, severance pay, security service member, death benefit, retirement claims

This bachelor thesis deals with retirement claims of the members of security forces in the Czech Republic in accordance with the legislative definition, according to the Act No. 361/2003 Coll., on the service relationship of members of the security forces, as amended and compared with the previous legislation by Act No. 186/1992 Coll., on the service relationship of the Police of the Czech Republic, as amended. Due to the complexity of this thesis, the content was slightly changed when compared to the original project of the bachelor thesis.

In the individual parts there are outlined the historical digression of the issue, the conditions for granting the service claims, involving in the legal system of the Czech Republic, the characteristic, methodology of calculation of service claims and the issue of the amount of service claims. This is a special allowance provided as a kind of compensation for the difficulty of performing the service after a specified number of years in service. Therefore this benefit is regulated directly by the Service Act.

The thesis is also focused on the awareness of the security force members to be able to obtain the retirement claims. The theoretical basis of the thesis is the legal standards and related documents concerning the service relationship of security force members. The attention is drawn primarily to the possibility of obtaining retirement claims and related length of the service in the security service. Furthermore, the attention is drawn to the amount of the retirement claims and consequences of the possible change in the amount of the retirement claims in relation to the number of security force members. The bachelor thesis deals with the phenomenon of retirement claims.

Based on a questionnaire survey, members of the security forces were anonymously asked and it was found out afterwards that a vast majority of the security force members was aware of the service law as well as the motivation in the form of retirement claims.

# Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce.....	10
2 Teoretická část.....	11
2.1 Charakteristika bezpečnostních sborů .....	11
2.2 Historický vývoj právní úpravy služebního poměru .....	14
2.3 Povaha výsluhových nároků .....	15
2.3.1 Výsluhové nároky a jejich právní vývoj .....	17
2.3.2 Výsluhové nároky podle zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky.....	19
2.3.3 Výsluhové nároky podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů .....	21
2.3.4 Druhy výsluhových nároků .....	32
2.3.5 Doba rozhodná pro výsluhové nároky .....	32
2.3.6 Odchodné .....	34
2.3.7 Výsluhový příspěvek.....	35
2.3.8 Zánik nároku na výplatu výsluhového příspěvku .....	36
2.3.9 Úmrtí.....	37
2.3.10 Rozhodování o výsluhových nárocích .....	37
2.4 Výsluhové nároky příslušníků v zahraničí .....	38
2.4.1 Výsluhové nároky příslušníků ve Slovenské republice.....	38
2.4.2 Výsluhové nároky ve vybraných členských státech Evropské unie.....	40
2.5 Dílčí shrnutí .....	41
3 Dotazníkové šetření.....	43
3.1 Diskuze .....	61
Závěr.....	63

Seznam použitých zdrojů .....	64
Seznam zkratk .....	67
Seznam grafů .....	68
Seznam příloh.....	69
Příloha I.....	70
Příloha II.....	72
Příloha III .....	75
Příloha IV .....	76



## Úvod

Bakalářská práce se zabývá problematikou výsluhových nároků. Jedná se o zvláštní peněžité nároky související se skončením služebního poměru v závislosti na délce doby trvání služebního poměru. Jde o specifická plnění ze strany bezpečnostních sborů. Vzhledem k charakteru a náročnosti povolání u bezpečnostního sboru, jeho podmínkám, činností, rizikům i náročnosti vzniká na straně státu povinnost určitým způsobem motivovat příslušníky bezpečnostních sborů v co nejdelším setrvání ve služebním poměru. Mezi výsluhové nároky řadíme odchodné, výsluhový příspěvek a úmrtné. Jednou z motivací je poskytování výsluhových nároků. Existence nepochybně ztraktivňuje tuto službu v bezpečnostním sboru a zároveň přispívá ke stabilizaci počtu příslušníků v bezpečnostních sborech.

V době, ve které žijeme, je z důvodu bezpečnosti cílem státu zachování stability bezpečnostních složek. Autor by rád poukázal na nutnost motivace a určité satisfakce za náročnou službu příslušníků bezpečnostních sborů. Vždy jsou připraveni pomoci, a to za jakékoliv situace, i když každý z nich by v případě krizových situací byl raději se svými blízkými, tak jde a bez ohledu na cokoli je ochoten nasadit to nejcennější co má, a to je život.

## 1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem této práce je srovnání předchozí i platné právní úpravy služebního poměru (zákon č. 186/1992 Sb., a zákon č. 361/2003 Sb.) v oblasti výsluhových nároků. Cílem práce je provést rozbor a zhodnocení české právní úpravy. Komparace zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie ČR a zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „zákon o služebním poměru“). Tato bakalářská práce zjišťuje názory příslušníků se stávající právní úpravou výsluhových nároků. Rovněž bude krátkým exkurzem do historického vývoje výsluhových nároků. Okrajově budou zmíněny výsluhové nároky příslušníků bezpečnostních sborů s vybranými státy Evropské unie (dále jen „EU“) a Severoatlantická aliance (dále jen „NATO“). V práci jsou však předmětem především výsluhové nároky příslušníků bezpečnostních sborů České republiky a zpracování návrhů de lege ferenda v oblasti výsluhových nároků.

Pomocí analýzy došlo k porovnání zákona č. 186/1992 Sb., a zákona o služebním poměru, nynější právní úpravy. Každá z těchto právních úprav má svá pro i proti. Záleží, z jakého pohledu je na právní úpravu hleděno. Ať z pohledu příslušníka nebo bezpečnostního sboru. Nárok na odchodné vznikl po 6 letech jako v nynější právní úpravě. Zcela zrušeno bylo platové vyrovnání. Další změnou je doba nároku vzniku na výsluhový příspěvek. V této právní úpravě vznikne nárok na výsluhový příspěvek za 15let služby oproti minulé právní úpravě, kde byla doba služby stanovena na 10 let.

Prostřednictvím dotazníkového šetření, byli osloveni příslušníci bezpečnostních sborů. Dotazníkové šetření probíhalo anonymně napříč bezpečnostními sbory. Celkem se dotazníkového šetření zúčastnilo 120 příslušníků bezpečnostních sborů, a to Hasičského záchranného sboru ČR – 30 příslušníků, Policie ČR – 30 příslušníků, Vězeňské služby ČR – 30 příslušníků a Celní správy ČR – 30 příslušníků. Výsledky jsou shrnuty v poslední kapitole. Cílem této práce bylo zjistit z dotazníkového šetření, zda příslušníci mají přehled o zákoně o služebním poměru a s tím i informovanost o motivaci z pohledu výsluhových nároků.

## 2 Teoretická část

### 2.1 Charakteristika bezpečnostních sborů

Bezpečnostní sbory jsou z pohledu rozdělení státní moci součástí moci výkonné a jako takové jsou ve své činnosti, kdy způsob a podmínky jejího výkonu je pro ně z hlediska pohledu charakteristiky zcela zásadní, limitovány čl. 2 odst. 3 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen „ústava“) a čl. 2 odst. 2 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky, které stanoví, že státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, kterým to zákon stanoví.<sup>1</sup> Povinnosti, činnost, oprávnění, ale i organizace výše uvedených sborů je vždy definována zákonem vlastním jednotlivým bezpečnostním sborům. Každý z těchto sborů má vymezenou působnost, pravomoci a kompetence. Bezpečnostními sbory jsou:<sup>2</sup>

- a) Policie České republiky (dále jen „policie“),
- b) Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „hasičský záchranný sbor“),
- c) Celní správa České republiky (dále jen „celní správa“),
- d) Vězeňská služba České republiky (dále jen „vězeňská služba“),
- e) Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen „GIBS“),
- f) Bezpečnostní informační služba (dále jen „BIS“),
- g) Úřad pro zahraniční styky a informace (dále jen „ÚZSI“).

Podle § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. Jednotlivé organizační části policie mají svá specifika, dle kterých se rozlišuje policie pořádková, dopravní, cizinecká, pyrotechnická, letecká, ochrana, kriminální policie a vyšetřování a další.<sup>3</sup>

---

<sup>1</sup>SLÁDEČEK, V., *Ústava České republiky: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony, s. 1268.

<sup>2</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019. Právo (ANAG), s.24.

<sup>3</sup>VOKUŠ, J., *Policie České republiky: Police of the Czech Republic: pomáhat a chránit* 1. vyd. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010, s. 6.

Základním úkolem hasičského záchranného sboru je, podle § 1 zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi. Podílí na zajišťování bezpečnosti České republiky plněním a organizováním úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů, v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem a jinými právními předpisy.<sup>4</sup>

Působnost celní správy je vymezena § 1 zákona č. 242/2016 Sb., celní zákon. V návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie a přímo použitelné mezinárodní smlouvy zahrnuje výkon dohledu nad mezinárodním obchodem Evropské unie a nad zbožím, které vstupuje na celní území Evropské unie nebo jej opouští, správu cel a správu daní, stanoví-li zákon upravující daň z přidané hodnoty nebo zákon upravující spotřební daně, že se pro jejich správu použijí ustanovení o správě cel.<sup>5</sup>

Vězeňská služba je, podle zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráž, bezpečnostní sbor, který zejména spravuje a střeží vazební věznice a věznice a odpovídá za dodržování zákonem stanovených podmínek výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody, spravuje a střeží ústavy pro výkon zabezpečovací detence, zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva a v jiných místech jejich činnosti a v rozsahu stanoveném zákonem.<sup>6</sup>

Úkolem generální inspekce je, podle § 2 zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů, vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je příslušník Policie České republiky, celník, příslušník Vězeňské služby České republiky anebo příslušník inspekce (dále jen „příslušník“), zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce v Policii České republiky nebo v inspekci, nebo zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce v Celní správě České republiky anebo Vězeňské službě České republiky, pokud trestný čin byl spáchán v souvislosti s plněním jeho pracovních úkolů.<sup>7</sup>

---

<sup>4</sup>ČESKO.Zákon č. 320/2015Sb., *o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů*, s.4307.

<sup>5</sup>KOMPETENCE – čím se zabývá celní správa. Celní správa ČR [online]. [cit. 2019-12-31]. Dostupné z WWW: <<https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/kompetence/Stranky/default.aspx>>.

<sup>6</sup>ČESKO.Zákon č. 555/1992 Sb., *České národní rady o Vězeňské a justiční stráž, České republiky*, s. 3298.

<sup>7</sup>ČESKO.Zákon č. 341/2011Sb., *o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů*, s.4242.

Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace vykonávají zpravodajskou činnost podle zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky. Získává a vyhodnocuje informace za účelem zajištění bezpečnosti a ochrany politických a ekonomických zájmů naší republiky.

V uvedených bezpečnostních sborech vykonávají službu příslušníci jednotlivých bezpečnostních sborů, podle zákona o služebním poměru. Zákon o služebním poměru v §1 používá termín příslušník, kterým se rozumí fyzická osoba, která v bezpečnostním sboru vykonává službu, a která je ve služebním poměru k České Republice. Práva a povinnosti České republiky vůči příslušníkovi plní příslušný bezpečnostní sbor.

Na rozdíl od ostatních profesí a činností v soukromém nebo státním sektoru, kromě Armády České republiky, je na příslušníky kladen zvýšený nárok na silnou osobní integritu, obětavost, nestrannost a kázeň, což se odráží již v požadavku na složení služebního slibu, který podle § 17 odst. 3 zákona o služebním poměru zní: *„Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život.“*<sup>8</sup>

Úvodem bylo potřebné tyto základní informace uvést pro případnou lepší orientaci v následujícím textu a tím i pochopení zvoleného tématu. Důležité jsou však aspekty práce bezpečnostních sborů, které jsou společné pro každý z nich. Tím nejdůležitějším aspektem je právě bezpečnost. Bezpečnost, jež je v této době skloňována snad v téměř každé oblasti lidského života, a její zajištění ve prospěch všech občanů je zájmem, jehož naplnění je jedním ze základních úkolů každého státu bez ohledu na politický systém v něm panující. Ochota k nasazení vlastního života pro potřeby ochrany zájmů České republiky je jedním z nejdůležitějších prvků charakterizujících služební poměr. Jak z kontextu samotného slibu vyplývá, příslušník vykonává službu, která není striktně časově omezena, v režimu tuhé služební kázně a důrazné podřízenosti a nadřízenosti, službu, která přináší riziko ohrožení

---

<sup>8</sup>TOMEK, P., *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019, s. 55.

života a zdraví, a mnohdy fyzicky a psychicky náročnou. Proto jsou na příslušníky kladeny zvýšené nároky na zdravotní, fyzickou i osobnostní způsobilost pro výkon služby.<sup>9</sup>

## 2.2 Historický vývoj právní úpravy služebního poměru

Služba v bezpečnostních sborech má své kořeny hluboko v historii. V novějších dějinách byla tzv. „státní služba“ právně regulována, a s ohledem na výše uvedenou náročnost služby v bezpečnostních sborech obsahovala i zakotvení určitých zvýhodnění příslušníků oproti jiným zaměstnancům. Mezi právní předpisy v této oblasti patří zákon č. 15/1914 ř. z., o služebním poměru státních úředníků a státních sluhů, ze dne 25. ledna 1914, který stanovil, že *„Za úředníka smí býti ustanoven toliko rakouský státní občan čestného dřívějšího života, který má úplnou způsobilost k jednáním není omezena z jiného důvodu nežli z důvodu nezletilosti. Aby byl nezletilec ustanoven, k tomu je třeba svolení zákonného zástupce.“*<sup>10</sup> Již v době Rakousko – uherské monarchie byli příslušníci, respektive státní úředníci a státní sluhové vázáni různými omezeními. Krom podpisu služební přísahy, mlčenlivosti a zákazu vedlejší činnosti *„jest úředník povinen, býti císaři Pánu věrným a poslušným a nezlomně zachovávat státní základní zákony jakož i jiné zákony. Má se věnovati celou silou a se vši horlivostí službě a plniti povinnosti svého úřadu svědomitě, nestranně a nezištně, každého času pamatovati na hájení veřejných zájmů jakož i všeho se stríci a podle sil zameziti, co by jim mohlo býti na újmu nebo rušiti správný chod správy.“*<sup>11</sup>

Hlavní zásady služebního poměru byly přeneseny i do budoucna. Již v této době byla služba státu založena na principu motivace. Po odsloužení let bylo vyměřováno výslužné a zaopatřovací platy pozůstalých. Záleželo na době odsloužené a na věku. Hranice pro odchod na penzionovaný odpočinek byla stanovena na 60 let věku. Peněžité plnění, které v zákoně č. 186/1992 Sb. bylo definováno jako platové vyrovnání a to *“stane – li se úředník následkem oslepnutí nebo pomatení mysli bez své úmyslné viny neschopným k další službě.“*<sup>12</sup>

---

<sup>9</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019. Právo (ANAG), s.77.

<sup>10</sup>*Zákoník říšský pro království a země v radě říšské zastoupené*, Vídeň:1914, Z císařské královské tiskárny dvorní a státní, s.88.

<sup>11</sup>*Zákoník říšský pro království a země v radě říšské zastoupené*, Vídeň:1914, Z císařské královské tiskárny dvorní a státní, s.91.

<sup>12</sup>*Zákoník říšský pro království a země v radě říšské zastoupené*, Vídeň:1914, Z císařské královské tiskárny dvorní a státní, s.99.

### 2.3 Povaha výsluhových nároků

Výsluhové nároky jsou zvláštní peněžité nároky související se skončením služebního poměru v závislosti na délce doby trvání služebního poměru. Jedné se o specifická plnění ze strany bezpečnostních sborů, potažmo státu, jako zaměstnavatele. Mezi výsluhové nároky lze zařadit odchodné, výsluhový příspěvek a úmrtné, a v minulých právních úpravách také platové vyrovnání.

Odchodné je jednorázově poskytnutou kompenzací za náročný výkon služby i za určitá omezení vyplývající z rigidní právní úpravy služebního poměru. Smyslem odchodného je napomoci k překlenutí období, kdy se příslušník po déle trvajícím služebním poměru musí adaptovat na novou situaci a získat nové zaměstnání v pracovním poměru nebo v jiném právním vztahu. Má současně motivovat příslušníky k co nejdelšímu setrvání ve služebním poměru, neboť služební poměr je koncipován jako celoživotní povolání.<sup>13</sup>

Základní filosofie výsluhového příspěvku je překlenout obtížnou uplatnitelnost bývalého příslušníka na trhu práce z důvodu ztráty původně získané kvalifikace a určitá kompenzace za práci jak časově fyzicky a psychicky náročnou, tak i nebezpečnou. Z toho důvodu je výsluhový příspěvek, dříve příspěvek za službu spojen pouze s výkonem služby v bezpečnostním sboru. Výsluhový příspěvek nelze označit za sociální dávku, i přesto, že v judikatuře soudů, včetně Ústavního soudu, je výsluhový příspěvek za sociální dávku označován. Například v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 10. 2013 č. j. 3 Ans 4/2013-37, je uvedeno: „Ze smyslu zákonné úpravy a citované judikatury vyplývá, že výsluhový příspěvek má povahu takové sociální dávky jako například úmrtné, které je rovněž upraveno zákonem o služebním poměru. V oblasti sociálních dávek se zpětným přiznáním dávky není spojen nárok na úroky z prodlení, neboť se nejedná o plnění soukromoprávní povahy. Pokud tedy sám zákon o služebním poměru nespojuje se zpětným vyplacením výsluhového příspěvku nárok bývalého příslušníka na úroky z prodlení, nejedná se o „mezeru v právu“, jak se mylně domnívá stěžovatel, nýbrž o úmysl zákonodárce, respektující veřejnoprávní povahu sociálních dávek.“<sup>14</sup>

Toto označení povahy výsluhových nároků je však velmi nepřiléhavé. Sociální dávky jsou poskytovány státem občanům v tíživých sociálních situacích, a jsou financovány prostřednictvím systému sociálního a nemocenského pojištění nebo ze státního rozpočtu

---

<sup>13</sup>BLAŽEK, V., ČERNÝ, D., *Výsluhové nároky příslušníků bezpečnostních sborů*. Ministerstvo vnitra České republiky Odbor sociálního zabezpečení Praha:2018, s.4.

<sup>14</sup>Interní materiály

prostřednictvím dávek státní sociální podpory a sociální pomoci. Výsluhové nároky nemají, s výjimkou úmrtího návaznost na sociální události, jako je například nemoc, smrt, invalidita, a jiné. Výsluhový příspěvek je poskytován již po 15 letech služby v bezpečnostním sboru. Bývalý příslušník je v dané situaci ve věku okolo 40 let. Nejedná se u něho o tíživou situaci. Výsluhový příspěvek má, mimo jiné, též funkci sociální, ale jeho smyslem není pomoc v tíživé sociální situaci v případech, kdy jsou poskytovány sociální dávky, tedy v případech, kdy by občan jinak svou situaci nemohl zvládnout bez zásahu státu. V této souvislosti nutno poukázat na poněkud odlišně znějící rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 121/2009-116 ze dne 29. dubna 2010, v němž se uvádí, že „*se jedná o zvláštní dávku poskytovanou jako určitou kompenzaci náročnosti výkonu služby po uplynutí stanoveného počtu let ve služebním poměru. Proto je také tato dávka upravena přímo zákonem o služebním poměru, nikoliv zákonem o důchodovém pojištění. Svou povahou se jedná o výsluhový nárok závislý pouze na odsloužených letech bývalého příslušníka u ozbrojených sborů, nikoliv o dávku určenou k finančnímu pokrytí některé ze sociálních situací.*“<sup>15</sup>

Funkce **regulační**<sup>16</sup> je úzce spojena jak se zdravotním stavem příslušníka, tak i fyzickou způsobilostí. Spočívá zejména v regulaci věkové struktury bezpečnostního sboru. Výsluhový příspěvek má motivovat k odchodu po dlouholeté službě, tím, že bude zajištěn důstojný odchod příslušníka ze služebního poměru. Bylo by velmi neetické třeba po 30 letech ukončit služební poměr příslušníka z důvodu nezpůsobilosti jak fyzické, tak i zdravotní, aniž by byla poskytnuta jakákoli kompenzace. Aby tato funkce neztrácela smysl, je třeba stanovit výši výsluhového příspěvku tak, aby nedošlo k zásadnímu propadu životní úrovně, přičemž samozřejmě nelze nahradit dosavadní služební příjem. U funkce **kompenzační**<sup>17</sup> lze hovořit o určitou kompenzaci za služební poměr, který je značně rozdílný od pracovního poměru. Služba v bezpečnostních sborech je jak časově náročná, tak i nebezpečná a klade velký důraz na odolnost fyzickou i psychickou. V právní úpravě neexistují přísná omezení rozsahu doby služby a služební pohotovosti, je potlačena smluvní volnost úpravy podmínek služby, příslušník nesmí odmítnout výkon služby, při níž by byl ohrožen jeho život nebo zdraví, může být bez svého souhlasu převeden na jinou službu nebo do jiného místa služebního působení, atd. Příslušník je povinen podrobit se tuhé služební kázní a dále po dobu trvání služebního poměru jsou omezena jeho

---

<sup>15</sup>interní materiály

<sup>16</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019. Právo (ANAG), s.517.

<sup>17</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019. Právo (ANAG), s.517.



některá základní práva – nesmí být členem politické strany nebo hnutí, omezena je i jeho jiná výdělečná činnost nebo činnost v řídicích orgánech podnikatelských subjektů. **Sociální**<sup>18</sup> funkce spočívá v usnadnění přechodu příslušníka do nového zaměstnání. V důsledku dlouholeté služby v bezpečnostním sboru je obtížná uplatnitelnost bývalého příslušníka na trhu práce, zejména v současné době, kdy dochází velmi rychle ke ztrátě původní kvalifikace. **Motivační**<sup>19</sup> funkce spočívá v motivování příslušníka k setrvání ve služebním poměru po co nejdelší dobu, respektive do doby, kdy dosáhne maximální výše výměry výsluhového příspěvku. Ukazuje se, že krátká doba potřebná pro získání výsluhového příspěvku zavedená již v 90. letech, má spíše tendenci demotivační, neboť vysoké procento příslušníků skončí služební poměr po dosažení minimální hranice doby služby potřebné pro získání výsluhového příspěvku.

U úmrtího je situace zcela odlišná. Úmrtí tak plní zejména funkci sociální. Poskytuje se pozůstalým po příslušníkovi, jehož služební poměr skončil úmrtím, bez ohledu na to, zda k úmrtí došlo v souvislosti s výkonem služby. Vznik nároku není v současné době závislý na délce trvání služebního poměru, a lze proto pochybovat o jeho „výsluhovosti“.

### 2.3.1 Výsluhové nároky a jejich právní vývoj

Služba v bezpečnostních sborech má své kořeny hluboko v historii. V novějších dějinách byla tzv. „státní služba“ právně regulována, a s ohledem na výše uvedenou náročnost služby v bezpečnostních sborech obsahovala i zakotvení určitých zvýhodnění příslušníků oproti jiným zaměstnancům. Tato práce je však především věnována výsluhovým nárokům upraveným v právních předpisech, které obsahovaly ucelenou právní úpravu služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Významným zákonem, který v minulosti upravoval výsluhové nároky, jako první moderní kodifikovaný zákon o služebním poměru, byl zákon č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti. Tato kodifikace položila základy i pro přípravu následných zákonů o služebním poměru, a to i v oblasti právní úpravy výsluhových nároků.

---

<sup>18</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019. Právo (ANAG), s.517.

<sup>19</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019. Právo (ANAG), s.517.

Služební poměr podle citovaného zákona bylo možno ukončit uvolněním na vlastní žádost, anebo propuštěním z taxativně vymezených důvodů. Mezi výsluhové nároky poskytované při skončení služebního poměru patřilo odchodné, platové vyrovnání, příspěvek za službu a úmrtné. Odchodné se poskytovalo podle délky trvání služebního poměru, a to až do výše šestinásobku hrubého měsíčního služebního příjmu. Platové vyrovnání zde plnilo funkci sociální. Pokud byl služební poměr ukončen uvolněním nebo propuštěním ze zvlášť závažných osobních nebo rodinných důvodů a příslušník v té době nesplnil podmínky získání nároku na příspěvek za službu, to znamená, že měl odslouženo pouze 10 let. Při nástupu do zaměstnání po skončení služebního poměru se poskytovalo platové vyrovnání do výše posledního čistého měsíčního služebního příjmu. Bylo poskytováno po dobu dvou let od skončení služebního poměru.

Příspěvek za službu náležel příslušníkovi, který konal službu po dobu nejméně 15 let, a dosáhl věku alespoň 40 let, a to ve výši 20 % služebního příjmu, který byl počítán z posledního hrubého měsíčního příjmu příslušníka před skončením služebního poměru nebo pokud to bylo výhodnější z průměrného hrubého měsíčního příjmu za posledních pět let. Po 20 letech služby a dosaženém věku nejméně 45 let, náležel příspěvek za službu ve výši 30 % hrubého měsíčního příjmu. Pro přiznání příspěvku za službu bylo třeba splnění obou podmínek. Příspěvek za službu byl vyplácen do 60 let věku příslušníka.<sup>20</sup>

Rozhodování o výsluhových nárocích bylo v gesci ministra vnitra Československé socialistické republiky. V téže gesci bylo i stanovení výše úmrtného, pokud služební poměr skončil úmrtím příslušníka. Nárokem, který se v následujících úpravách již nevyskytoval, byl nárok příslušníka, který skončil služební poměr ze zvlášť závažných osobních nebo rodinných důvodů, požadovat umístění v občanském povolání s ohledem na jeho vzdělání, zkušenosti a schopnosti.

Zákon č. 334/1991 Sb., o služebním poměru policistů Federálního bezpečnostního sboru a Sboru hradní policie, který byl, jak z názvu vyplývá, určen pro federální policisty, a jehož účinnost byla ukončena rozpadem federativního uspořádání státu v roce 1992, taktéž řešil výsluhové nároky a ve své podstatě je velmi podobný zákonu č. 100/1970 Sb., o služebním

---

<sup>20</sup>Zákon č.100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti, Praha: Federální statistický úřad, (tiskový zákon). *In Sbirka zákonů, Československé socialistické republiky*. 1970, částka 32, s.465-468.

poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti. I v tomto zákoně patřilo k nárokům po ukončení služebního poměru odchodné, platové vyrovnání, příspěvek za službu a úmrtné.

Výše odchodného byla odvozena z posledního hrubého měsíčního příjmu. Za šest let trvání služebního poměru činilo odchodné částku ve výši posledního hrubého měsíčního služebního příjmu a zvyšovalo se za každý další ukončený rok služebního poměru o jednu polovinu hrubého měsíčního služebního příjmu, nejvýše však do výše jeho devítinásobku. Platové vyrovnání náleželo příslušníkovi po ukončení služebního poměru v případě, že byl veden v evidenci uchazeče o zaměstnání nebo vykonával jinou výdělečnou činnost, avšak maximálně po dobu jednoho roku. Příslušníkovi náležel příspěvek za službu, jestliže konal službu minimálně 10 let. Za tuto dobu náleželo příslušníkovi 20 % služebního příjmu a každý další rok služebního poměru se příspěvek zvyšoval o 1 % služebního příjmu. Příspěvek za službu se vyměřoval z posledního hrubého měsíčního služebního příjmu, a pokud to bylo pro příslušníka výhodnější, vyměřoval se z průměrného hrubého služebního příjmu zjištěného za posledních pět let před skončením služebního poměru. Příspěvek za službu nesměl přesáhnout nejvyšší výměru starobního důchodu.<sup>21</sup> Při úmrtí příslušníka byla zákonem pevně stanovena výše úmrtného, která činila trojnásobek posledního hrubého služebního příjmu.

### **2.3.2 Výsluhové nároky podle zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky**

Abychom byli schopni porovnat rozdíly v právní úpravě výsluhových nároků v poslední době, které řeší tato bakalářská práce, je na místě stručně charakterizovat úpravu obsaženou v zákoně č. 186/1992 Sb. o služebním poměru příslušníků Policie České republiky (dále jen „zákon č. 186/1992 Sb.“). Tento zákon se nevztahoval jen na příslušníky policie, jak by se mohlo z názvu a ze znění zákona zdát, ale také na služební poměr příslušníků vězeňské služby, a od roku 1997 také na příslušníky celní správy a od roku 2001 také na příslušníky hasičského záchranného sboru.

Bylo již řečeno, že výsluhové nároky náleží příslušníkovi po skončení služebního poměru. Mezi důvody skončení služebního poměru podle zákona č. 186/1992 Sb. patřilo zrušení služebního poměru ve zkušební době. Tento důvod byl ve své podstatě stejný, jako zrušení pracovního poměru ve zkušební době podle zákoníku práce. Je zjednodušenou formou skončení služebního

---

<sup>21</sup>ČESKO. Zákon č. 334/1991 Sb. o služebním poměru policistů zařazených ve Federálním policejním sboru a Sboru hradní policie, (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, České a slovenské federativní republiky*. 1991, částka 38. s. 1530.

poměru a má charakter oboustranný,<sup>22</sup> neboť služební poměr může ve zkušební době zrušit příslušník i bezpečnostní sbor. Při tomto způsobu skončení služebního poměru nejednalo-li se o opakované skončení služebního poměru nárok a výsluhové nároky nevznikal.

Dalším způsobem skončení bylo uvolnění ze služebního poměru. Jednalo se o jednostranný právní úkon, který byl realizován ze strany příslušníka. Nebyl vázán na souhlas druhého účastníka služebního poměru. Vyžadovala se písemná forma žádosti o uvolnění a musela být prokazatelně doručena služebnímu funkcionáři. V žádosti nemusel být uveden důvod, i když nebylo vyloučeno jej uvést. Žádost o uvolnění bylo možno vzít zpět, ovšem zde už byl vyžadován souhlas služebního funkcionáře.<sup>23</sup> V určitém smyslu opakem uvolnění ze služebního poměru bylo propuštění ze služebního poměru. I propuštění je jednostranným projevem vůle, tentokrát ze strany služebního funkcionáře. Propuštění bylo možné pouze z taxativně vymezených důvodů. Mezi důvody propuštění bylo zařazeno snížení početního stavu, pozbytí zdravotní způsobilosti pro výkon služby, nezpůsobilost vykonávat jakoukoli funkci na základě služebního hodnocení, porušení služební přísahy a pravomocné odsouzení pro trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Dalším důvodem propuštění bylo též splnění podmínek nároku na starobní důchod, avšak tento důvod pro propuštění byl zrušen v souvislosti s tzv. „evropskou novelou“ po roce 2000.<sup>24</sup> Propuštěn byl také příslušník, který porušil povinnost stanovenou zvláštním omezením nebo pozbyl-li státního občanství, anebo jestliže byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin. Mezi další způsoby skončení služebního poměru, i když ne tak často používané, patřila ztráta hodnosti vyslovená soudem v trestním řízení, uplynutí doby, na níž byl služební poměr sjednán, a smrtí příslušníka. Mezi nejběžnější způsoby ukončení služebního poměru patřilo uvolnění ze služebního poměru a propuštění. Pokud byly splněny podmínky, náležely příslušníkovi odchodné a příspěvek za službu. Při odsloužení 6 let měl příslušník nárok pouze na odchodné, ale když měl řádně odslouženo minimálně 10 let, náleželo mu odchodné i příspěvek za službu. Při výpočtu se vycházelo z průměrného měsíčního hrubého příjmu. Posuzoval se poslední hrubý měsíční příjem. Pokud to bylo pro policistu výhodnější, po té průměr hrubého měsíčního příjmu za posledních dvanáct měsíců.

Odchodné byl jednorázový peněžitý nárok, který náležel příslušníkovi, jehož služební poměr činil alespoň 6 let. Základní výše odchodného po 6 letech činila jeden hrubý měsíční služební

---

<sup>22</sup>LUHAN, J., a kol., *Slovník pracovního práva*. Praha: Práce, 1982, s.392.

<sup>23</sup>TOMEK, P., NOVÝ, K., *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, s.144.

<sup>24</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků Policie ČR s komentářem*. Praha: Prospektrum, 1999, s.110.

příjem. Každý rok se výše odchodného zvyšovala o 1/2 nebo 1/3 jeden hrubého měsíčního služebního příjmu. Záleželo na funkčním zařazení příslušníka. Pokud byl příslušník zařazen do výkonu služby přímé bezpečnostní povahy<sup>25</sup> byla základní výše odchodného navyšována 1/2 průměrného hrubého měsíčního služebního příjmu. Maximálně činila výše odchodného 6násobek průměrného hrubého měsíčního služebního příjmu. Z toho vyplývá, že příslušník zařazený v přímém výkonu služby mohl dosáhnout na maximální výše odchodného již po 16 letech služebního poměru, ale příslušník, který nebyl zařazen do výkonu služby přímé bezpečnostní povahy až po 21 letech. U příspěvku za službu byla situace jiná. Příslušníkovi vznikl nárok po odsloužení minimálně 10 let ve služebním poměru. Šlo o opakující se peněžitý nárok příslušníka, který souvisel se skončením služebního poměru. Výše příspěvku za službu byla odvozena z výše posledního služebního příjmu. Za každý další odsloužený rok se tato částka navyšovala o 1 % služebního příjmu, avšak nejvyšší výměra byla stanovena na 130 % částky, do níž se započítává plně část osobního vyměřovacího základu pro vyměření důchodu z důchodového pojištění.<sup>26</sup>

### **2.3.3 Výsluhové nároky podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů**

Na rozdíl od předchozí právní úpravy se zákonem o služebním poměru řídí příslušníci všech bezpečnostních sborů, které byly vymezeny na jiném místě této práce. Přijetím zákona o služebním poměru došlo ke zpřísnění režimu služebního poměru na straně jedné (možnost převedení příslušníka do jiného místa služebního působení bez jeho souhlasu na neomezenou dobu, stanovení většího rozsahu povinností vztahujících se i na dobu mimo výkon služby, tužší služební kázeň apod.) a k posílení právních jistot příslušníků na straně druhé (nemožnost propuštění ze služebního poměru z důvodu zrušení dosavadního místa v důsledku organizačních změn, zvýšení služebního příjmu, zvýšení výměry a změna konstrukce výsluhových nároků po skončení služebního poměru apod.). Na základě různých změn v průběhu legislativního procesu a následně novelizací byla narušena rovnováha mezi zpřísněním výkonu služby na jedné straně a na straně druhé zvýšení peněžitých nároků příslušníka.

Zákon o služebním poměru zcela potvrzuje veřejnoprávní charakter služby příslušníků. Kde k základním rysům patří veřejnoprávní povaha služebního poměru. Dochází k oddělení

---

<sup>25</sup>TOMEK, P., NOVÝ, K., *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, s.162.

<sup>26</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků Policie ČR s komentářem*. Praha: Prospektrum, 1999, s.106.

služebního poměru od soukromoprávních zaměstnaneckých poměrů. Služební poměr vzniká rozhodnutím služebního funkcionáře, takže nemůže být zařazen mezi dvoustranné projevy vůle, ač nikdo nemůže být povolán proti své vůli. I zde platí zásada dobrovolnosti zakotvená v čl. 26 Listiny základních práv a svobod je tudíž zachována i při vzniku služebního poměru.<sup>27</sup>

Služební poměr se zakládá ke státu, kdy ve věcech služebního poměru rozhoduje bezpečnostní sbor. Ještě více je tím zvýrazněn veřejnoprávní vztah a také volnější dispozice příslušníkem. Právě tento veřejnoprávní institut umožňuje daleko pevnější vazbu k zaměstnavateli než v případě zaměstnaneckého poměru. U tohoto institutu je převaha státu jako zaměstnavatele a tím je i regulováno právní postavení příslušníků v právním vztahu, kde příslušník vykonává státní moc a tím realizuje funkce státu.<sup>28</sup> V bezpečnostních sborech je charakteristický přísný centralismus řízení.

Průchodnost příslušníků mezi jednotlivými sbory umožňuje nová právní úprava. Na základě zákona o služebním poměru lze zařadit na přechodnou dobu nadbytečného příslušníka do zálohy pro dočasně nezařazené a poté jej ustanovit na uvolněné služební místo. V případě organizačních změn lze příslušníka ustanovit na služební místo i v jiném bezpečnostním sboru. K tomu, aby průchodnost příslušníků mezi bezpečnostními sbory byla možná, jsou vytvořeny nezbytné zákonné předpoklady. Nová právní úprava služebního poměru je budována na kariérním systému a služební poměr je tak založen na filozofii celoživotního zaměstnání „*Kariérní systém státní služby je znám institutem definitivy, to znamená celoživotním zaměstnáním, celoživotní státní službou, možností služebního postupu podle získané kvalifikace a délky státní služby, nezrušitelnost služebního poměru, a když, tak jen na základě kvalifikovaných důvodů.*“<sup>29</sup> Pro zajištění stability služebního poměru je právě zakotvení tzv. „definitivy“, kdy trvalost a zásadní nezrušitelnost služebního poměru patří mezi hlavní znaky.

V této právní úpravě jsou vymezeny činnosti, které by mohly negativně ovlivnit výkon státní služby, a tudíž jsou zakázány. Jedná se zejména o zákaz členství v politických stranách

---

<sup>27</sup>NOVÝ, K., a kol., *Služební poměr příslušníků Policie České republiky: základy teorie pracovního práva: výkon služby, finanční a jiné náležitosti: sociální ochrana policistů*, Praha: Linde, 1999, s. 92.

<sup>28</sup>KURIL, J., *Základné teoretické otázky služobného pomeru príslušníkov PZ*, Akadémia Policajného zboru, Bratislava: 2000, s. 40.

<sup>29</sup>HENDRYCH, D., a kol., *Správní právo, obecná část*, 3. změnéné a doplnéné vvdání, Praha: C.H.Beck, 1998, s. 264.

a politických hnutí, zákaz výdělečné činnosti a takových aktivit, které by ohrozily nestrannost výkonu služby.

V zákoně o služebním poměru je právně vymezeno skončení služebního poměru. Způsoby skončení služebního poměru podle předmětného zákona jsou vymezeny v § 41. Jsou jimi:<sup>30</sup>

- a) zrušení ve zkušební době
- b) uplynutí doby určité
- c) propuštění
- d) úmrtí nebo prohlášení za mrtvého
- e) dnem 31. prosince kalendářního roku, v němž příslušník dovršil věku 65 let.

Zrušení služebního poměru ve zkušební době ze strany příslušníka je jednostranným právním úkonem, ze strany bezpečnostního sboru se jedná o rozhodnutí ve věcech služebního poměru. V podání příslušníka, ani v rozhodnutí služebního funkcionáře není nutno udávat důvod zrušení a doba ke skončení služebního poměru je stanovena na pět kalendářních dní od doručení žádosti příslušníka nebo rozhodnutí služebního funkcionáře.

Skončením služebního poměru je uplynutí doby, to znamená na základě právní události. Při přijetí do služebního poměru je příslušníkovi stanoven služební poměr na dobu určitou zpravidla na tři roky, v průběhu, kterých je příslušník povinen vykonat služební zkoušku. Pokud služební zkoušku nevykoná, anebo pokud nemá požadované služební hodnocení, služební poměr zanikne. Pokud příslušníkovi brání ve vykonání služební zkoušky závažná překážka, služební funkcionář dobu určitou prodlouží tak, aby bylo možno do jednoho měsíce po odpadnutí této překážky zkoušku vykonat.

Oproti předchozí právní úpravě, kdy bylo možno skončit služební poměr i uvolněním, se zde již tento právní institut nevyskytuje. Nahrazuje se zde propuštěním na základě žádosti příslušníka. Mezi další způsoby skončení služebního poměru patří úmrtí nebo prohlášení za mrtvého. Pokud nelze určit, den platící za den smrti určuje jej soud. Tímto dnem skončí služební poměr.

Předchozí právní úprava je stanoví i maximální výši věku příslušníka. Pokud příslušník dovrší 65 let věku, je nejpozději dnem 31. prosince daného roku propuštěn. Přihlíží se ke schopnosti

---

<sup>30</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.184.

příslušníka řádně a stanoveným způsobem vykonávat službu. Na základě toho byla stanovena věková hranice pro propuštění ze služebního poměru.

Získání nároku na výsluhový příspěvek závisí na důvodu propuštění. Proto je třeba vymezit důvody propuštění. V zákoně je uvedeno, že služební funkcionář musí příslušníka při naplnění důvodu propuštění vždy propustit. Není tudíž ponecháno jeho volné úvaze, zda k propuštění přistoupí. <sup>31</sup>Mezi důvody propuštění ze služebního poměru patří:

- a) Příslušníkovi, který je pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně, nevzniká nárok na odchodné ani na výsluhový příspěvek. Tyto výsluhové nároky nelze přiznat ani v případě, že bylo odsouzení zahlazeno amnestií presidenta republiky. Rozhodnutím soudu je služební funkcionář vázán. Jiné dokazování se v rámci řízení o propuštění nemusí provádět. Nejvyšší správní soud k tomu v rozsudku č. j. 10 As 61/2015–69 ze dne 14. 9. 2016 uvedl, že *„Existence pravomocného rozsudku vydaného v trestním řízení musí být logicky spolehlivějším předpokladem pro propuštění ze služebního poměru nežli úvaha služebního funkcionáře o splnění podmínek stanovených v § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 9. 2015, sp. zn. 10 As 87/2014, popsál rozdíly mezi nároky na dokazování a odůvodnění u rozhodnutí vydaných podle § 42 odst. 1 písm. a) a písm. d) zákona o služebním poměru. Zdůraznil zde, že rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru dle písm. d) citovaného ustanovení je mnohonásobně náročnější na dokazování a odůvodnění. Služební funkcionář je povinen sám hodnotit jednání příslušníka z hlediska, zda má znaky trestného činu a zároveň je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru, tyto závěry spolehlivě podložit důkazy. Oproti tomu v řízení dle § 42 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru je namísto toho pouze odkázáno na existenci rozsudku vydaného v trestním řízení. Služební funkcionář volí důvod k propuštění dle § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru zejména v případech, kdy není v době rozhodování o propuštění ze služebního poměru zřejmé, zda bude pro dané jednání vedeno trestní řízení, případně, s jakým výsledkem bude ukončeno. Jedná se například o situace, kdy se jednání propouštěného příslušníka týká blízkých osob, které mohou vzít zpět souhlas s trestním stíháním (až do okamžiku, než se odvolací soud odebere k závěrečné poradě). V takovém případě má služební*

---

<sup>31</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.187.



*funkcionář odůvodněné pochybnosti o tom, zda trestní řízení skončí pravomocným rozsudkem o vině a je namístež zvážít náročnější propuštění ze služebního poměru dle § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru“.<sup>32</sup> Služební poměr v daném případě končí dnem doručení rozhodnutí o propuštění, které ovšem musí služební funkcionář vydat až na základě rozsudku, který nabyt právní moci.*

- b) Pokud byl příslušník podle § 42 odst. 1 písm. b) zákona o služebním poměru „*pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti a jednání, kterým trestný čin spáchal, je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka*“,<sup>33</sup> skončí služební poměr dnem doručení rozhodnutí o propuštění. Musí být doručeno bez zbytečného odkladu, nejdéle do jednoho roku ode dne nabytí právní moci rozsudku. Oproti odsouzení za úmyslný trestný čin, lze přistupovat k trestnému činu spáchaného z nedbalosti zcela rozdílně. Služební funkcionář může uvážít, zda dojde k propuštění příslušníka. Je zde třeba objektivně zhodnotit, zdali jednání, kterým byl spáchán trestný čin z nedbalosti, je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka. Při propuštění z tohoto důvodu má příslušník nárok na přiznání výsluhového příspěvku i odchodného.<sup>34</sup>
- c) Příslušník, ve vztahu k němuž „*bylo v řízení o úmyslném trestném činu pravomocně rozhodnuto o podmíněném zastavení jeho trestního stíhání, bylo pravomocně schváleno narovnání nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném odložení návrhu na potrestání a jednání, kterým trestný čin spáchal je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka*“.<sup>35</sup> Jedná se zde o tzv. „odklony“ v trestním řízení.<sup>36</sup> Příslušník spáchá úmyslný trestný čin a tím je dáno, že jednání příslušníka je v rozporu s požadavky na něj kladenými. Tento důvod propuštění nezakládá nárok na odchodné ani výsluhový příspěvek. Služební poměr skončí dnem doručení rozhodnutí o propuštění. Musí být

---

<sup>32</sup>Interní materiály

<sup>33</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.187.

<sup>34</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.190.

<sup>35</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.187.

<sup>36</sup>NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Odklony v trestním řízení*. [online]. [cit. 2020-02-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubeh-rizeni-v-trestnich-a-netrestnich-vecech/odklony-v-trestnim-izeni>>

doručeno bez zbytečného odkladu, nejdéle však do jednoho roku ode dne nabytí právní moci rozsudku.<sup>37</sup>

- d) Aby mohl být propuštěn příslušník podle § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru musí být současně splněny čtyři podmínky. Příslušník, svým jednáním poruší služební slib. Jednání příslušníka musí být zavrženíhodné, a přitom musí vykazovat znaky trestného činu. Takové jednání příslušníka je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru. Základní podmínkou pro propuštění je zde skutečnost, že jednání příslušníka, jímž porušil služební slib, má znaky trestného činu. Trestným činem je podle § 13 odst. 1 trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.

Z rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 11 Ad 22/2014 ze dne 23. 10. 2015 vyplývá následující: „*V případech, kdy jednání policisty, od kterého stát a veřejnost očekává, že nebude sám porušovat zákon a dopouštět se protiprávního jednání, ale naopak bude dodržovat morální a etické normy společnosti, dosáhne takového stupně, kdy lze již hovořit o protiprávním jednání úmyslném, pak lze takové jednání klasifikovat jako zavrženíhodné, neboť takové jednání nemůže mít důvěru veřejnosti a nenaplnuje tak nadále morální požadavky kladené na osobu policisty.*“<sup>38</sup>

Pro důvodné propuštění na základě porušení služební slibu musí být kumulativně splněny všechny čtyři podmínky a to je, jednáním musí porušit služební slib, jednání musí být zavrženíhodné, jednání musí vykazovat znaky trestného činu a jednáním je ohrožena dobrá pověst bezpečnostního sboru. Pokud není splněna, byť jen jedna podmínka, nelze tento důvod aplikovat. V souvislosti s tímto důvodem propuštění nevzniká příslušníkovi nárok na odchodné ani výsluhový příspěvek.

- e) Příslušník musí propuštěn, pokud mu je uložen kázeňský trest odnětí služební hodnosti. Je to kázeňský trest, který lze podle § 186 odst. 8 zákona o služebním poměru uložit za kázeňský přestupek se zvlášť škodlivým následkem, za opakované spáchání kázeňského přestupku se škodlivým následkem, jestliže předcházející uložení kázeňských trestů

---

<sup>37</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.192.

<sup>38</sup>Interní materiály

nevedlo v období 3 let k obnovení služební kázně příslušníka, za jednání, které má znaky přestupku a je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka, anebo za opakované dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení. Při propuštění z uvedeného důvodu vznikne příslušníkovi nárok na odchodné i výsluhový příspěvek.<sup>39</sup>

- f) Na základě zákona o služebním poměru § 47 a § 48 musí být příslušník propuštěn, pokud je členem politické strany či politického hnutí anebo vykonává činnost v jejich prospěch. Příslušník zpravodajské služby podle § 47 a §48 zákona o služebním poměru nesmí být členem odborové organizace. Dále nesmí příslušník vykonávat jinou výdělečnou činnost, s výjimkou činností stanovených zákonem (např. činnost vykonávaná příslušníkem, jemuž je udělena rodičovská dovolená, znalecká činnost, tlumočnická činnost, vědecká, pedagogická publicistická, literární, správa vlastního majetku atd.) Tuto povolenou činnost, která je vymezena zákonem o služebním poměru může vykonávat příslušník pouze se souhlasem služebního funkcionáře. Služební poměr končí doručením rozhodnutí o propuštění, pokud jsou uvedená omezení porušena. Vzniká nárok na odchodné i výsluhový příspěvek.<sup>40</sup>
- g) Mezi požadavky přijetí do služebního poměru dle § 13 odst. 1 patří, že příslušník musí být státní občan České republiky, takže pokud příslušník pozbyl státního občanství České republiky<sup>41</sup>, musí být za služebního poměru propuštěn. Státní občan České republiky může pozbyt státní občanství za splnění stanovených podmínek, kterými jsou trvalé se zdržování v cizině, pokud nemá státní občan trvalé bydliště na území České republiky, je zároveň i státním občanem jiného státu nebo žádá o cizí státní občanství a prohlášením, že již nechce být občanem České republiky.<sup>42</sup> Služební poměr končí doručením rozhodnutí o propuštění. Není stanovena lhůta, ale při zjištění této skutečnosti by mělo být rozhodnutí doručeno bezodkladně.

---

<sup>39</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.198.

<sup>40</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.232.

<sup>41</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.188.

<sup>42</sup>KÖRBL, H., *Zákon o státním občanství České republiky: komentář*, Praha: C.H. Beck, 2019, Beckovy komentáře.s.331.

- h) Příslušník musí být zdravotně způsobilý vykonávat činnost na daném služebním místě. Pokud na základě lékařského posudku poskytovatele pracovnělékařských služeb pozbýl příslušník dlouhodobě zdravotní způsobilost, musí být propuštěn ze služebního poměru. Předpokladem pro přijetí do služebního poměru je zdravotní způsobilost. Zdravotní způsobilost posuzuje lékař pracovnělékařských služeb.

Pokud je příslušník dlouhodobě zdravotně nezpůsobilý, je povinen se na návrh služebního funkcionáře příslušného bezpečnostního sboru podrobit mimořádné zdravotní prohlídce. Mimořádná prohlídka se provádí, pokud příslušník vykazuje při výkonu služby takové nedostatky, že lze důvodně předpokládat, že došlo ke změně nebo ztrátě zdravotní způsobilosti k výkonu služby. Z důvodu podnětu ošetřujícího nebo závodního lékaře nebo na žádost příslušníka. Mimořádná prohlídka se provádí, pokud ji nařídil orgán ochrany veřejného zdraví nebo Státní úřad pro jadernou bezpečnost nebo byl výkon služby přerušen na dobu delší než 8 týdnů z důvodu nemoci nebo těžkého úrazu nebo onemocnění spojeného s bezvědomím nebo jiné těžké újmy na zdraví, či došlo k přerušení výkonu služby na dobu delší než 6 měsíců. Pokud je splněna podmínka doby trvání služebního poměru, nárok na odchodné i výsluhový příspěvek vzniká.

- i) Příslušník, který nesplňuje fyzickou a odbornou způsobilost musí být propuštěn. Každý příslušník musí být fyzicky a odborně způsobilý vykonávat činnost na daném služebním místě. Fyzická způsobilost pro výkon služby se prověřuje splněním fyzických testů. Limity jsou stanoveny ředitelem bezpečnostního sboru a váží se ke konkrétnímu služebnímu místu. Pokud příslušník nesplní fyzickou způsobilost, jeho služební poměr skončí dnem doručení rozhodnutí. Příslušník ve služebním poměru u hasičského záchranného sboru musí být též odborně způsobilý. Způsob skončení služebního poměru, kvůli nesplnění odborné způsobilosti se týká pouze příslušníků hasičského záchranného sboru. Pro výkon daného služebního místa musí příslušník splňovat odbornou způsobilost. Pokud příslušník nesplní odbornou způsobilost, která je striktně dána §72 zákona č. 133/1985 Sb.,<sup>43</sup> je mu odňato osvědčení o odborné způsobilosti,

---

<sup>43</sup>ČESKO. *Zákon č. 133/1985 Sb.*, [online]. [cit. 2020-02-23]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133#p72>

služební poměr končím dnem doručení rozhodnutí o propuštění. Příslušníkovi vzniká nárok na odchodné i výsluhový příspěvek.<sup>44</sup>

- j) Příslušník musí být propuštěn, pokud na základě posudku psychologa bezpečnostního sboru pozbyl osobnostní způsobilost k výkonu služby. Důvodem ke zjištění osobnostní způsobilosti příslušníka je jednání příslušníka, na základě, něhož se lze domnívat, že příslušník je osobnostně nezpůsobilý pro výkon služby v bezpečnostním sboru. Služební funkcionář písemně požádá o posouzení osobnostní způsobilosti. K této žádosti se mimo jiné přiloží i služební hodnocení, úřední záznamy a jiné podklady na základě, kterých je posouzení osobnostní způsobilosti požadováno. Příslušník je povinen se podrobit vyšetření osobnostní způsobilosti na psychologickém pracovišti bezpečnostního sboru. Tento důvod propuštění zakládá nárok příslušníka na výsluhový příspěvek a odchodné.<sup>45</sup>
- k) V případě, že příslušník § 42 odst. 1 písm. k) zákona o služebním poměru musí být propuštěn ze služebního poměru z důvodu omezení svéprávnosti vzniká mu nárok na výsluhový příspěvek a odchodné. O omezení svéprávnosti rozhoduje soud. Podle současné právní normy není možné osobu svéprávnost zbavit, ale pouze omezit, a to nejdéle na 3 roky.<sup>46</sup> Může dojít k situaci, kdy příslušník není schopen rozhodovat o svých záležitostech, například v důsledku duševní poruchy. I když je omezení svéprávnosti stanoveno na určitou dobu, tato doba pro propuštění není podstatná a je vydáno rozhodnutí o propuštění.<sup>47</sup> Podle § 15 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, je uvedeno: „*Svéprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).*“<sup>48</sup> Plné svéprávnosti osoba dosáhne dovršením osmnáctého roku věku. Soud může podle § 55 a následujících občanského zákoníku rozhodnout o omezení svéprávnosti příslušníka. Služební poměr skončí dnem doručení rozhodnutí o propuštění. Příslušník propuštěný z uvedeného

---

<sup>44</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.204.

<sup>45</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.205.

<sup>46</sup>ČESKO. *Zákon č. 89/2012 Sb.*, [online]. [cit. 2020-02-21]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89#f4579025>.

<sup>47</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.209.

<sup>48</sup>PETROV, J., *Občanský zákoník: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2019, Beckova edice komentované zákony, s.36.

důvodu má nárok na odchodné i na výsluhový příspěvek, pokud splňuje stanovenou podmínku trvání služebního poměru.

- l) Pokud pominuly důvody, kdy byl příslušník zařazen do zálohy pro přechodně nezařazené, je propuštěn. Do této zálohy lze zařadit pouze příslušníka, který je ve služebním poměru na dobu neurčitou. Jedná se o možnost zachování služebního poměru. Podle § 42 odst. 1 písm. l) zákona o služebním poměru musí být příslušník propuštěn ze služebního poměru v případě, že uplynuly tři měsíce od zařazení do zálohy pro přechodně nezařazené, jedná-li se o příslušníka, který byl do této zálohy zařazen z toho důvodu, že byl odvolán ze služebního místa, protože podle závěru služebního hodnocení dosahuje neuspokojivých výsledků ve výkonu služby.

Příslušník, dosahuje neuspokojivých výsledků ve výkonu služby musí být po odvolání ze služebního místa ustanoven na služební místo, pro které je stanovena o jeden stupeň nižší služební hodnost. Není-li to možné, je zařazen do zálohy pro přechodně nezařazené. Do této zálohy může být zařazen nejdéle po dobu 3 měsíců. Pokud se v průběhu této doby nepodaří příslušníka vyjmout zálohy pro přechodně nezařazené a ustanovit na služební místo pro které je stanovena o jeden stupeň nižší služební hodnost, musí být propuštěn. Po uplynutí dvou kalendářních měsíců následujících po dni doručení rozhodnutí o propuštění služební poměr příslušníka skončí. Pokud jsou splněny podmínky doby trvání služebního poměru, vzniká nárok na odchodné i výsluhový příspěvek.

- m) Jako projev vůle příslušníka lze označit žádost o propuštění. Žádost by měla být podána písemně i když nemá stanovenou formu. Při doručení žádosti o propuštění je zahájeno řízení o propuštění ze služebního poměru. Služební poměr skončí uplynutím dvou kalendářních měsíců následujících po dni doručení žádosti o propuštění.<sup>49</sup> Příslušník může vzít svou žádost zpět, ovšem jen do doby doručení rozhodnutí o propuštění. Svědčí o tom i rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 As 295/2018 ze dne 25. 10. 2017: „*Jak bylo však již uvedeno výše, naznačené důsledky podání žádosti o propuštění, tj. skončení služebního poměru uplynutím zákonné lhůty, vyžadují existenci rozhodnutí služebního funkcionáře. Jestliže tedy příslušník, který podal žádost*

---

<sup>49</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.211.

*o propuštění, tuto žádost vezme zpět v průběhu správního řízení v I. stupni, vyvolá tím zastavení správního řízení ve smyslu obecného ustanovení § 179 služebního zákona, aniž by zmíněné účinky žádosti mohly nastat. Jinými slovy, zpětvzetí žádosti s důsledky podle § 179 služebního zákona, do doby rozhodnutí služebního funkcionáře, není v rozporu s naznačenou specifickou povahou žádosti podle § 42 odst. 1 písm. m) citovaného zákona. Jestliže však již je o žádosti o propuštění v I. stupni rozhodnuto, nelze právně účinně vzít tuto žádost zpět. V rámci odvolání je tak příslušník omezen zásadně jen na možnost namítat, že jím podaná „žádost o popuštění“ ve skutečnosti žádostí podle § 42 odst. 1 písm. m) služebního zákona nebyla. Takové podání by totiž pak přirozeně nemohlo vyvolat hmotněprávní účinky rozebírané shora, a to ani při (chybném) vydání rozhodnutí I. stupně.“<sup>50</sup> Není tedy přípustné podávat žádost o propuštění s některými podmínkami například, podmiňovat propuštění nevyhověním žádosti o převedení na jiné služební místo. Lhůta pro ukončení služebního poměru je dva kalendářní měsíce a počíná běžet 1. dnem následujícího měsíce po doručení žádosti. Na základě žádosti příslušníka lze lhůtu zkrátit. Zde opět vzniká nárok na odchodné i výsluhový příspěvek.*

- n) Pokud příslušníkovi zpravodajské služby, který je ve služebním poměru na dobu neurčitou, zanikne platnost osvědčení o ochraně utajovaných informací, a jestliže je osobou určenou ke styku s utajovanými informacemi, je toto důvod k propuštění ze služebního poměru, pokud nebude ustanoven na jiné služební místo nebo do jednoho roku vyjmut ze zálohy pro přechodně nezařazené z důvodu zániku platnosti jeho osvědčení. Příslušníkovi vzniká nárok na odchodné i výsluhový příspěvek.<sup>51</sup>
- o) Příslušník ve služebním poměru na dobu určitou musí být propuštěn, jestliže bylo v důsledku organizačních zrušeno služební místo, na něž byl ustanoven, a nelze ho ustanovit na jiné služební místo, pro něž je stanovena stejná služební hodnost, jaké příslušník dosáhl. Uvedeného příslušníka je možno ustanovit na služební místo, pro které je stanovena nižší nebo vyšší služební hodnost v souvislosti se zrušením služebního místa. Pokud příslušník není ustanoven na jiné služební místo, musí být propuštěn. Jeho služební poměr skončí uplynutím 2 kalendářních měsíců následujících

---

<sup>50</sup>Interní materiály

<sup>51</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.212.

po dni doručení rozhodnutí o propuštění. Pokud je splněna podmínka délky trvání služebního poměru má příslušník nárok na odchodné a na výsluhový příspěvek.<sup>52</sup>

- p) Příslušník ve služebním poměru na dobu určitou musí být propuštěn, pokud nedosahuje uspokojivých výsledků ve výkonu služby na daném služebním místě. Na základě služebního hodnocení, není možné příslušníka, který dosáhl neuspokojivých výsledků, převést na jiné služební místo. Z uvedeného důvodu služební poměr skončí uplynutím 2 kalendářních měsíců následujících po dni doručení rozhodnutí o propuštění. Na základě žádosti příslušníka může služební funkcionář rozhodnout o době kratší. Pokud jsou splněny všechny podmínky, nárok na výsluhový příspěvek i odchodné vzniká.<sup>53</sup>

### **2.3.4 Druhy výsluhových nároků**

Vzhledem k charakteru a náročnosti povolání u bezpečnostního sboru, jeho podmínkám, činností, rizikům i náročnosti vzniká na straně státu povinnost určitým způsobem motivovat příslušníky bezpečnostních sborů v co nejdelším setrvání ve služebním poměru. Jednou z motivací je poskytování výsluhových nároků.

Mezi výsluhové nároky patří odchodné, které je vypláceno jednorázově. V porovnání můžeme uvést odstupné, které řeší zákoník práce. Zde je ovšem podmínka, a to výpověď daná zaměstnavatelem.<sup>54</sup> Dalším výsluhovým nárokem je výsluhový příspěvek, velmi motivační, a to z důvodu pravidelnosti a podpoře příslušníka po skončení služebního poměru. Poslední z nároků při skončení služebního poměru lze zařadit úmrtné, i když se neváže na dobu služebního poměru.

### **2.3.5 Doba rozhodná pro výsluhové nároky**

Do doby rozhodné pro výsluhové nároky se započítává doba, po kterou trval služební poměr podle zákona o služebním poměru, bez ohledu na to, ve kterém bezpečnostním sboru byla služba konána. Též se započte doba pracovního poměru hasiče, příslušníka Sboru ozbrojené ochrany železnic a celníka<sup>55</sup> Dále doba trvání služebních poměrů na území československého

---

<sup>52</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.213.

<sup>53</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.214.

<sup>54</sup>HLOUŠKOVÁ, P., *Zákoník práce: prováděcí nařízení vlády a další související předpisy: s komentářem*, Olomouc: ANAG, 2007, s. 152,153.

<sup>55</sup>BLAŽEK, V., ČERNÝ, D., *Výsluhové nároky příslušníků bezpečnostních sborů*, Ministerstvo vnitra České republiky Odbor sociálního zabezpečení, Praha:2018, s.31.



státu do 31. 12. 1992 a do nabytí účinnosti zákona o služebním poměru. Do doby rozhodné pro výsluhové nároky se započítávají všechny doby s výjimkou:<sup>56</sup>

- a) zařazení v záloze neplacené, s výjimkou zařazení v této záloze z důvodu čerpání mateřské nebo rodičovské dovolené
- b) nemocenské anebo neschopnosti ke službě, po kterou nenáleží služební příjem, a to z důvodu porušení léčebného režimu či neschopnosti ke službě, kterou si příslušník úmyslně přivodil.
- c) zproštění výkonu služby, pokud nebyl příslušníkovi doplacen rozdíl, o který byl jeho služební příjem zkrácen
- d) výkonu vazby a trestu odnětí svobody, s výjimkou případů, kdy měl příslušník podle zvláštního právního předpisu nárok na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě nebo trestu odnětí svobody

V případě znovupřijetí bývalého příslušníka nebo bývalého vojáka z povolání se do doby rozhodné pro výsluhové nároky nezapočítají též doby:<sup>57</sup>

- a) příslušníka Sboru národní bezpečnosti zařazeného ve složce Státní bezpečnosti na úseku rozvědky nebo kontrarozvědky, nebo ve funkci náčelníka nebo vyšetřovatele ve složce Státní bezpečnosti
- b) příslušník zařazen ve vojenské kontrarozvědce
- c) příslušník zařazen v útvaru rozvědky Československé lidové armády s výjimkou příslušníků zařazených ve funkci obsluhy technických zařízení pro vojenský průzkum
- d) příslušníka Sboru národní bezpečnosti zařazeného v politickovýchovné správě Federálního ministerstva vnitra, Ministerstva vnitra České republiky nebo Slovenské republiky, který vykonával přímo politickovýchovnou činnost
- e) příslušníka Sboru národní bezpečnosti zařazeného ve funkci zástupce náčelníka pro politickovýchovnou práci
- f) příslušníka Sboru nápravné výchovy zařazeného ve funkci zástupce náčelníka správy nebo útvaru pro politickovýchovnou práci

---

<sup>56</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.538.

<sup>57</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.539.

Do hrubého služebního příjmu se zahrne celá částka služebního příjmu ze všech jeho složek vyplacená příslušníkovi za předchozí kalendářní rok, jež se dělí počtem kalendářních měsíců. Podle §166 zákona o služebním poměru se do doby, za kterou se zjišťuje průměrný hrubý měsíční služební příjem, nezapočítává doba, po kterou byl příslušník zařazen v záloze neplacené, v neschopnosti ke službě, po kterou nenáleží služební příjem, zproštěn výkonu služby, pokud mu nebyl doplacen rozdíl, o který byl služební příjem zkrácen, nebo byl ve výkonu vazby a trestu.<sup>58</sup> Pokud dojde k doplacení služebního příjmu za delší období, do průměrného služebního příjmu se zahrnou pouze ty části „doplatku“, které měly náležet za jednotlivé měsíce rozhodného období, z něhož se průměrný služební příjem vypočítává.

### 2.3.6 Odchodné

Odchodné je výsluhový nárok příslušníka, který souvisí se skončením služebního poměru. Jak již bylo výše zmíněno, je spjat se způsobem a důvodem skončení služebního poměru. Je vypláceno jednorázově, a to do 30 dní od skončení služebního poměru. Tento peněžitý výsluhový nárok je osvobozen od daně.<sup>59</sup>

Nárok na odchodné vzniká příslušníkovi, jehož služební poměr skončil, to znamená již bývalému příslušníkovi, jehož služební poměr trval alespoň šest let. Záleží na tom, jakým způsobem skončil služební poměr příslušníka. Nárok na odchodné nevznikne, pokud příslušník byl propuštěn pro pravomocné odsouzení pro trestný čin spáchaný úmyslně, nebo bylo v řízení o úmyslném trestném činu pravomocně rozhodnuto o podmíněném zastavení jeho trestního stíhání, bylo pravomocně schváleno narovnání nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném odložení návrhu na potrestání a jednání, kterým trestný čin spáchal, je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka. Na odchodné nevznikne nárok příslušníkovi, který je propuštěn ze služebního poměru z důvodu porušení služební slibu nebo který je následně na základě jednání, které vedlo k jeho propuštění, pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně. Nárok na odchodné nevznikne ani v případě, že příslušník požádá o propuštění ze služebního poměru, a v době do skončení služebního poměru je proti němu vedeno trestní řízení pro trestný čin spáchaný úmyslně. V tomto případě se nárok na odchodné obnoví, jestliže příslušník následně není za tento trestný čin pravomocně odsouzen, nebo nebylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném zastavení jeho trestního stíhání, nebo nebylo

---

<sup>58</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.538.

<sup>59</sup>PELC, V., *Zákon o daních z příjmů: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015, Beckova edice komentované zákony. s. 57.

pravomocně schváleno narovnání, nebo nebylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném odložení návrhu na potrestání.<sup>60</sup>

Základní výměra odchodného činí jeden měsíční služební příjem. Za každý další ukončený rok služebního poměru se výše odchodného zvyšuje o 1/3 měsíčního služebního příjmu. Maximální výše odchodného je stanovena na 6násobek měsíčního služebního příjmu a to po 21 letech služebního poměru u bezpečnostního sboru. U příslušníka, kterému již odchodné vyplaceno bylo, a to v souvislosti se skončením služebního poměru u kteréhokoliv bezpečnostního sboru, se výše odchodného snižuje o již vyplacenou částku. Pokud ovšem bylo odchodné vyplaceno v částce stejné nebo vyšší, příslušníkovi již tato dávka vyplacena nebude. Pokud bylo bývalému vojákovvi z povolání vyplaceno odchodné nebo odbytné v částce stejné nebo vyšší, příslušníkovi již tento nárok na odchodné vyplacen nebude. Pokud bývalý příslušník má pohledávky u bezpečnostního sboru, mohou být prováděny srážky na základě vykonatelného rozhodnutí služebního funkcionáře nebo na základě dohody.<sup>61</sup>

### 2.3.7 Výsluhový příspěvek

Dalším z výsluhových nároků příslušníka je výsluhový příspěvek. Poskytuje se bývalému příslušníkovi na základě stanovených podmínek. Pro získání nároku na výsluhový příspěvek musí být doba trvání služebního poměru minimálně 15 let. Do této doby nelze započítat základní ani náhradní vojenskou službu. Jedná se o opakující se peněžité nárok bývalého příslušníka. Lze říci, že se jedná především o prvek motivační, který je úzce spojen s dobou trvání služebního poměru. Základní výměra výsluhového příspěvku činí za 15 let služby 20 % měsíčního služebního příjmu, a zvyšuje se za šestnáctý a každý další ukončený rok služby o 3 % měsíčního služebního příjmu, za dvacátý první a každý další ukončený rok služby o 2 % měsíčního služebního příjmu a za dvacátý šestý a každý další ukončený rok služby o 1 % měsíčního služebního příjmu. Maximální výměra výsluhového příspěvku činí 50 % průměrného měsíčního služebního příjmu.<sup>62</sup>

Výsluhový příspěvek se, podle § 159 zákona o služebním poměru, zvyšuje stejným způsobem a ve stejných termínech jako procentní výměra důchodů podle § 67 zákona č. 155/1995 Sb.,

---

<sup>60</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.522.

<sup>61</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.522.

<sup>62</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.526.

o důchodovém pojištění, přičemž zvýšení výsluhového příspěvku činí polovinu zvýšení procentní výměry důchodů. Výsluhový příspěvek se zvýší jen v návaznosti na procentní výměry důchodů.<sup>63</sup> S přibývajícím časem ovšem reálná hodnota výsluhového příspěvku klesá.

Za měsíční služební příjem je pro tyto účely považován průměrný hrubý měsíční příjem poskytovaný za předchozí kalendářní rok přede dnem skončení služebního poměru. Pokud ovšem služební poměr je ukončen posledním dnem daného roku, to je 31. prosinec, bude měsíční služební příjem brán jako příjem daného kalendářního roku. Jako průměrný měsíční služební příjem se vypočítává i hrubý služební příjem za předchozí tři kalendářní roky. Takto vypočtené příjmy se porovnají a vyplácí se částka pro příslušníka výhodnější.<sup>64</sup>

K povinnostem příslušníka pobírajícího výsluhový příspěvek patří oznámit bezpečnostnímu sboru opětovné přijetí do služebního poměru, vznik invalidity, ale i vznik nároku na starobní důchod.<sup>65</sup> Zákon o služebním poměru též řeší i souběh výsluhového příspěvku s jinými sociálními dávkami. Při souběhu nároku na výplatu výsluhového příspěvku s důchody, ať již se starobním nebo invalidním se výsluhový příspěvek vyplácí pouze, pokud je vyměřený peněžitý nárok vyšší než důchod. Ovšem pouze ve výši rozdílu mezi výsluhovým příspěvkem a důchodem. Výše rozdílu se zjišťuje ke dni přiznání starobního nebo invalidního důchodu. Při souběhu nároku na výsluhový příspěvek s nárokem na výsluhový příspěvek vojáka z povolání se bývalému příslušníkovi vyplácí vyšší výsluhový příspěvek.

### **2.3.8 Zánik nároku na výplatu výsluhového příspěvku**

Jestliže je bývalý příslušník opětovně přijat do služebního poměru, zaniká nárok na výplatu výsluhového příspěvku dnem, který předchází dni opětovnému přijetí do služebního poměru. Stejná situace nastává i v případě, kdy je bývalý příslušník přijat do služebního poměru vojáka z povolání. Při opětovném skončení služebního poměru se výsluhový příspěvek vyměří z nové doby trvání služebního poměru, tak, že je do doby trvání služebního poměru započtena i předchozí doba trvání služebního poměru.<sup>66</sup> Povinností bývalého příslušníka je oznámit každou změnu, který by měla vliv na výplatu výsluhového příspěvku bezpečnostnímu sboru.

---

<sup>63</sup>BLAŽEK, V., ČERNÝ, D., *Výsluhové nároky příslušníků bezpečnostních sborů*. Ministerstvo vnitra České republiky Odbor sociálního zabezpečení Praha:2018, s.8.

<sup>64</sup>BLAŽEK, V., ČERNÝ, D., *Výsluhové nároky příslušníků bezpečnostních sborů*, Ministerstvo vnitra České republiky Odbor sociálního zabezpečení, Praha:2018, s.41.

<sup>65</sup>BLAŽEK, V., ČERNÝ, D., *Výsluhové nároky příslušníků bezpečnostních sborů*. Ministerstvo vnitra České republiky Odbor sociálního zabezpečení Praha:2018, s.4.

<sup>66</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.531.

### 2.3.9 Úmrtné

Úmrtné lze zařadit jako jednorázový peněžitý nárok, který nemá souvislost s výkonem ani délkou služby. Jeho zařazení je poněkud problematické, neboť na rozdíl od výsluhového příspěvku ani odchodného není vázáno na dobu trvání služebního poměru. Pozůstalým náleží úmrtné i v případě, kdy není spojeno s výkonem služby. Slouží především ke zmírnění propadu životní úrovně pozůstalých po příslušníkovi. Nezkoumá se, zda příslušník zemřel při výkonu služby nebo za jiných okolností.<sup>67</sup> Při nároku vzniku na úmrtné se za pozůstalé považují, manžel nebo manželka, nezaopatřené děti, ale i dítě ještě nenarozené (nascitura), pokud je zemřelý příslušník otcem dítěte a dítě se narodí živé. Rodiče nebo další osoby, pokud na zemřelého byli odkázáni výživou.

Za neopatřené děti se považují děti vlastní či osvojené, ovšem i děti převzaté do trvalé péče, a to do doby ukončení povinné školní docházky. Pokud ovšem z důvodu úrazu, nemoci či dlouhodobě špatného zdravotního stavu nemohou vykonávat výdělečnou činnost, pak je za nezaopatřené uznáno i toto, ovšem pouze do dvaceti šesti let věku. V případě rodičů a dalších osob vzniká nárok pouze tehdy, pokud je povinnost stanovena soudem. Posuzuje se doba vyživovací povinnosti již před úmrtím.

Od 1. 1. 2018 byla stanovena nová výše úmrtného. Nově se vyplácí dvanáctinásobek hrubého měsíčního služebního příjmu. V této výši je vyplaceno každému z pozůstalých, a to buď zákonnému zástupci, anebo osobě oprávněné. Tato částka je osvobozena od daně z příjmu<sup>68</sup> a rovněž z ní nelze provádět jakékoliv srážky. Musí být vyplaceno jednorázově do 30 dnů, a to ode dne úmrtí, respektive ode dne ukončení služebního poměru.

### 2.3.10 Rozhodování o výsluhových nárocích

Pravomoc rozhodovat ve věcech služebního poměru je upravena § 2 zákona o služebním poměru. Ve věcech služebního poměru rozhoduje jménem státu ředitel bezpečnostního sboru. Ředitel bezpečnostního sboru může stanovit rozsah pravomoci služebních funkcionářů a na základě toho může ve věcech služebního poměru též rozhodovat vedoucí organizační části bezpečnostního sboru. V oblasti výsluhových nároků rozhoduje o odchodném a úmrtném

---

<sup>67</sup>TOMEK, P., *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019, Právo (ANAG), s.534.

<sup>68</sup>PELC, V., *Zákon o daních z příjmů: komentář. 2. vydání*. Praha: C.H. Beck, 2015, Beckova edice komentované zákony, s. 57.

ředitel bezpečnostního sboru nebo jím pověřený služební funkcionář.<sup>69</sup> O výsluhovém příspěvku příslušníků policie, hasičského záchranného sboru, generální inspekce, bezpečnostní informační služby a úřadu pro zahraniční styky a informace rozhoduje ředitel odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra. O výsluhovém příspěvku příslušníka vězeňské služby rozhoduje ředitel ekonomického odboru Generálního ředitelství vězeňské služby a o výsluhovém příspěvku příslušníka celní správy rozhoduje generální ředitel Generálního ředitelství cel.

## 2.4 Výsluhové nároky příslušníků v zahraničí

Výsluhové nároky příslušníků bezpečnostních sborů nejsou pochopitelně poskytovány pouze v České republice. Zrovna tak, jako mají výsluhové nároky historický základ v České republice, tak jsou státy, ve kterých na ně též vzniká nárok příslušníkům tamních bezpečnostních sborů. Mezi ně patří jak státy Evropské unie, například Slovensko, Maďarsko, Německo, Belgie, tak i státy NATO například Velká Británie a Spojené státy americké. Rozdílný je však výčet složek, které jsou zařazeny do kategorie „bezpečnostní sbory“, tak i délka doby, kterou je nutné odsloužit ve prospěch toho kterého státu pro to, aby konkrétní výsluhové nároky příslušníkům bezpečnostních sborů mohly být přiznány, a nakonec i výše jednotlivých výsluhových nároků.

### 2.4.1 Výsluhové nároky příslušníků ve Slovenské republice

Vzhledem k tomu, že ještě nedávno byla naše republika jeden celek, okrajově se zmíním o nárocích na Slovensku, kde nároky související s ukončením služebního poměru řeší zákon č. 80/2013 Z. z., o sociálním zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony<sup>70</sup> mimo jiné i předchozí právní úprava zákon č. 328/2002 Z. z., o sociálním zabezpečení policajtů a vojáků a o změně a doplnění některých zákonů.<sup>71</sup> Tato právní úprava vznikla v důsledku velké fluktuace a politizace státních zaměstnanců, na které upozornila komise Evropské unie, kterou adresovala Slovenské republice.<sup>72</sup>

---

<sup>69</sup>BLAŽEK, V., ČERNÝ, D., *Výsluhové nároky příslušníků bezpečnostních sborů*. Ministerstvo vnitra České republiky Odbor sociálního zabezpečení Praha:2018, s.3.

<sup>70</sup>SLOVENSKO. Zákon č. 328/2002 Z. z., [online]. [cit. 2019-12-31] Dostupné z WWW: <<https://www.slovlex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2013/80/20130501.html>>

<sup>71</sup>SLOVENSKO. Zákon č. 328/2002 Z. z., [online]. [cit. 2019-12-31] Dostupné z WWW: <<https://www.slovlex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2013/80/20130501.html>>

<sup>72</sup>MEZEI, J., a kol., *Štátna služba a služobný poměr príslušníkov policajného sboru*. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2018, s. 50.

Existuje zde mnoho pohledů, které řeší spojení státu s jeho organizacemi a lidskými zdroji.<sup>73</sup> V zásadě došlo k mimořádně velké úpravě výsluhových nároků. Mezi výsluhové nároky se řadí, výsluhový příspěvek, odchodné, výsluhový důchod a úmrtné. Výsluhový příspěvek je zde pojat jako dávka sociální, která má nahradit dávku v nezaměstnanosti, po skončení služebního poměru a nesplnění pracovní kvalifikace pro zařazení bývalého příslušníka na pracovní místo. Tento výsluhový příspěvek se poskytuje pouze dočasně. Doba vyplácení výsluhového příspěvku po dobu jednoho roku náleží příslušníkovi za deset a méně než sedmáct odsloužených let. Dva roky se vyplácí příslušníkovi, který má odslouženo sedmáct a méně než dvacet dva let a po dobu třech let je vypláceno příslušníkovi, který sloužil dvacet dva a méně než dvacet pět let.<sup>74</sup> Na odchodné vzniká příslušníkům bezpečnostních sborů nárok po třinácti letech ve služebním poměru. Výše odchodného činí polovinu vyměřovacího základu. Za každý další ukončený odsloužený rok se jeho výše zvyšuje o další polovinu vyměřovacího základu. Nesmí překročit devítinásobek základu. Podmínkou je nepřetržitá doba trvání služebního poměru u bezpečnostního sboru.<sup>75</sup>

Do služebního poměru se započítává i služba v jiných bezpečnostních sborech. Mezi které patří,<sup>76</sup> ozbrojené bezpečnostní sbory, ozbrojené sbory, záchranné sbory a ozbrojené síly. Lze všimnout i změny, které složky jsou zařazeny do služebního poměru. Oproti České republice je zde ve služebním poměru i příslušník horské záchranné služby.

Na úrovni výsluhového příspěvku je na Slovensku výsluhový důchod, který je peněžní dávkou trvalou. Oproti předchozí právní úpravě, byla stanovena doba získání nároku na výsluhový důchod 15 let. Nyní je stanovena na 25 let odsloužených ve služebním poměru. Není podmíněn věkem příslušníka. Je přímo dávkou sociálního zabezpečení, která je poskytována z vlastního důchodového systému. Při stanovení výše výsluhového důchodu se vychází z průměrného měsíčního platu, a to za dobu posledních deseti let před ukončením služebního poměru. Zde je stanovena maximální výše výsluhového důchodu na 65 % z vypočteného základu.

---

<sup>73</sup>BEKKE, H., A., a kol., *Conceptualizing Civil Service Systems in comparative perspective*. Michiganská univerzita, Michiganská univerzita, 1996, s.5.

<sup>74</sup>MEZEI, J., a kol., *Štátna služba a služobný poměr príslušníkov policajného sboru*. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2018, s. 700.

<sup>75</sup>MEZEI, J., a kol., *Štátna služba a služobný poměr príslušníkov policajného sboru*. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2018, s. 705.

<sup>76</sup>MEZEI, J., a kol., *Štátna služba a služobný poměr príslušníkov policajného sboru*. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2018, s. 50.





- c) finanční kompenzace při přechodu ze zvláštního stupně nebezpečnosti – náleží příslušníkovi, který přechází k jinému druhu vojska. Tato se vyplácí po dobu třech let ve výši 11 %, avšak pouze při splnění minimálně dvaceti let služby.

Zde by se dal tento systém vzdáleně porovnat s nařízením vlády Československé socialistické republiky č. 117/1988 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení.

- a) zabezpečení při vzniku plné invalidity v důsledku plnění služebních úkolů – náleží 55 % hrubého služebního příjmu, kde je u zvláštního stupně nebezpečnosti navýšena na 65 %. Tato dávka je doživotní. V případě, že plná invalidita nevznikne při plnění služebních povinností, je vyčíslena na 43 % hrubého služebního příjmu. Při ukončení služebního poměru v důsledku invalidity a v přímé souvislosti s plněním služebních úkolů se navyšuje odchodné o 25 %. Vyplaceno je jednorázově.
- b) pozůstalostní dávky – náleží vdově či nezaopatřenému dítěti.

## 2.5 Dílčí shrnutí

Cílem této Bakalářské práce je „Srovnání předchozí i platné právní úpravy služebního poměru (zákon č. 186/1992 Sb., a zákon č. 361/2003 Sb.) v oblasti výsluhových nároků“. Zákon č. 186/1992 Sb., se vztahoval jen na příslušníky policie, od roku 1997 na příslušníky vězeňské služby a příslušníky celní správy a od roku 2001 také na příslušníky hasičského záchranného sboru. Nynější právní úprava již jasně definuje bezpečnostní sbory jako takové a s tím i nároky příslušníků těchto bezpečnostních sborů. K původním příslušníkům policie, vězeňské služby, celní správy a hasičského záchranného sboru přibyli ještě příslušníci BIS, GIBS, ÚPZSI. Z nové právní úpravy v návaznosti na výsluhové nároky bylo zcela vyjmuto platové vyrovnání.

U odchodného se u zákona o služebním poměru změnil též zápočet dob. U předchozí právní úpravy bylo rozlišeno, na které pozici byl příslušník zařazen. Pokud byl příslušník zařazen do výkonu služby přímé bezpečnostní povahy<sup>79</sup> byla základní výše odchodného navyšována 1/2 průměrného hrubého měsíčního služebního příjmu. Pokud nebyl zařazen do výkonu služby přímé bezpečnostní povahy<sup>80</sup> byla základní výše odchodného navyšována 1/3 průměrného hrubého měsíčního služebního příjmu. Maximálně činila výše odchodného 6násobek průměrného hrubého měsíčního služebního příjmu. Na základě zákona o služebním poměru je

---

<sup>79</sup>TOMEK, P., NOVÝ, K., *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, s. 162.

<sup>80</sup>TOMEK, P., NOVÝ, K., *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, s. 162.

základní výše odchodného navyšována 1/3 průměrného hrubého měsíčního služebního příjmu a již není rozdíl, zda je příslušník zařazen do výkonu služby přímé bezpečnostní povahy nebo není.

U výsluhového příspěvku dříve příspěvku za službu je situace jiná. Nárok vzniká příslušníkovi po 15 letech ve služebním poměru, oproti předchozí právní úpravě, kdy nárok vznikal již po 10 letech ve služebním poměru. Za každý další odsloužený rok se tato částka navyšovala o 1 % služebního příjmu, avšak nejvyšší výměra byla stanovena na 130 % částky. U nové právní úpravy již není stanovena maximální výše výsluhového příspěvku.

V předchozí právní úpravě bylo úmrtné vypláceno ve výši trojnásobku průměrného hrubého měsíčního služebního příjmu. V nové právní úpravě tak i zůstalo, ovšem zákonem č. 247/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů se trojnásobek mění na dvanáctinásobek. Tato novela je platná od 1. 1. 2018.

### **3 Dotazníkové šetření**

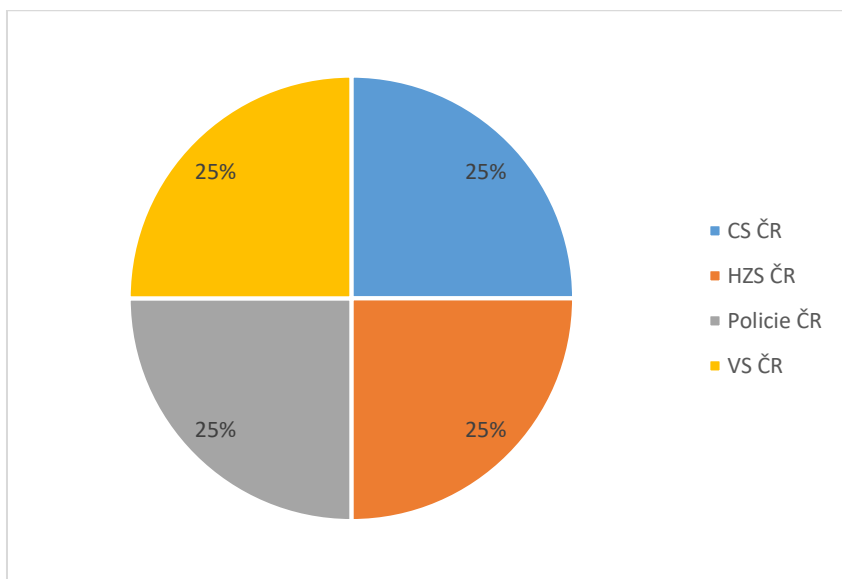
Prostřednictvím dotazníkového šetření, byli osloveni příslušníci bezpečnostních sborů. Celkem bylo rozdáno 120 dotazníků do čtyřech bezpečnostních sborů. Dotazníkového šetření se anonymně zúčastnilo 120 příslušníků, a to Hasičského záchranného sboru ČR – 30 příslušníků, Policie ČR – 30 příslušníků, Vězeňské služby ČR – 30 příslušníků a Celní správy ČR – 30 příslušníků. Autor intenzivně komunikoval s respondenty a tím dosáhl 100 % návratnosti dotazníků. Pravidlem pro výběr respondentů byl stále trvající služební poměr u bezpečnostního sboru. Tento výzkum záležel pouze na dobrovolnosti. Dotazníky byly distribuovány na jednotlivé bezpečnostní sbory osobně autorem této bakalářské práce. Dotazníkové šetření bylo prováděno v období od 1. prosince 2019 do 31. ledna 2020. Cílem této práce bylo zjistit z dotazníkového šetření, zda příslušníci mají přehled o zákoně o služebním poměru a s tím i informovanost o motivaci z pohledu výsluhových nároků. Zároveň s tím i zjištění názoru příslušníků na stávající výši výsluhového příspěvku.

## Otázka č. 1

### U kterého bezpečnostního sboru sloužíte?

Dotazník byl proveden napříč jednotlivými bezpečnostními sbory. Hasičský záchranný sbor, Celní správa, Policie ČR a Vězeňská služba ČR. Autor práce se snažil o rovnoměrné zastoupení v jednotlivých bezpečnostních složkách, aby výsledek dotazníkového šetření byl objektivní. U každého bezpečnostního sboru bylo anonymně osloveno 30 příslušníků, viz graf 1.

*Graf 1: U kterého bezpečnostního sboru sloužíte?<sup>81</sup>*



---

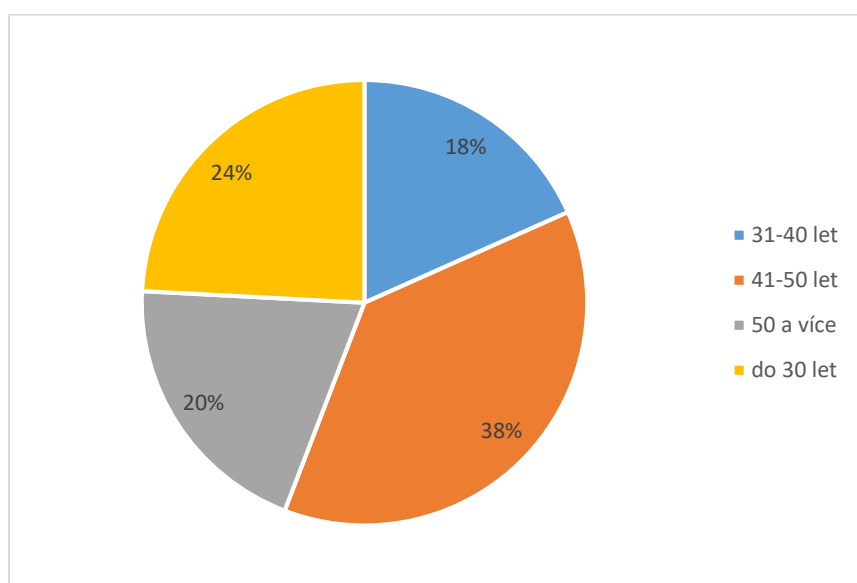
<sup>81</sup>vlastní zpracování, 2020.

## Otázka č. 2

### Do které věkové kategorie patříte?

Autor práce u dotazovaných respondentů nepožadoval přesný údaj o jejich věku a v rámci zvýšení anonymity dotazovaných osob rozdělil příslušníky do 4 věkových kategorií, viz graf 2. Vyhodnocením této otázky bylo zjištěno, že všechny věkové kategorie jsou ve výzkumném souboru zastoupeny a nejpočetnější skupinu tvoří příslušníci ve věkovém rozmezí 41 až 50 let. Naopak nejméně zastoupenou kategorií tvoří příslušníci ve věkovém rozmezí 31 až 40 let.

Graf 2: Do které věkové kategorie patříte?<sup>82</sup>



---

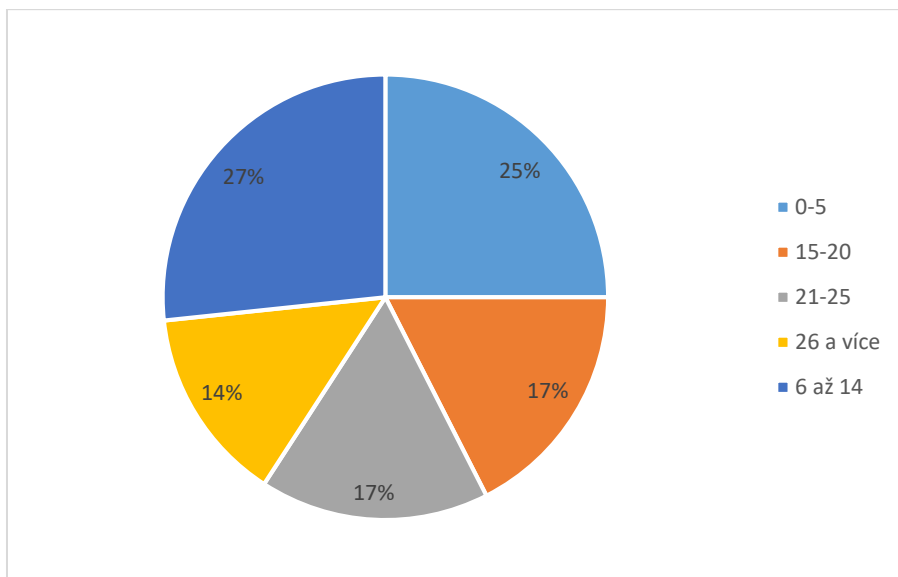
<sup>82</sup>vlastní zpracování, 2020.

### Otázka č. 3

#### **Kolik let jste ve služebním poměru?**

Shodně jako u otázky č. 2, autor zde opět klade důraz na zvýšení anonymity rozdělením možných odpovědí do 5 kategorií podle délky odsloužených let ve služebním poměru u bezpečnostních sborů a nevyžaduje přesný údaj o délce služby, viz graf 3. Na základě vyhodnocení výsledků, i v tomto případě jsou zde zastoupeny všechny kategorie, nejpočetnější skupinu tvoří příslušníci s délkou praxe 6 až 14 let, naopak nejméně zastoupenou skupinou představují respondenti s odslouženými léty v rozmezí 26 a více.

*Graf č. 3: Kolik let jste ve služebním poměru?<sup>83</sup>*



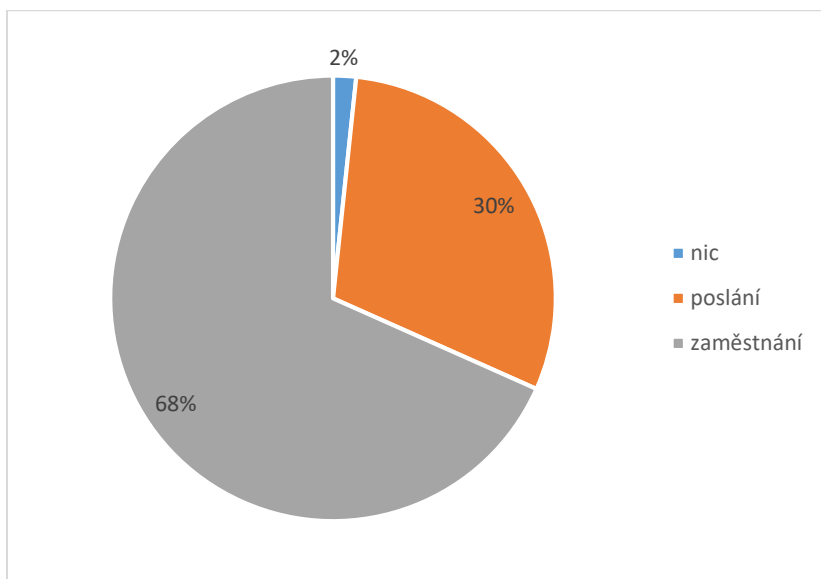
<sup>83</sup>vlastní zpracování, 2020.

#### Otázka č. 4

#### **Jak vnímáte Vaše povolání?**

Tuto otázku rozdělil autor do dvou grafů z důvodu objektivnějšího hodnocení. U grafu č. 1 je rozdělení na vnímání tohoto zaměstnání napříč bezpečnostními sbory, viz graf 4, ovšem u grafu č. 2 je již rozdělení respondentů rozčleněno na jednotlivé sbory, viz graf 5. Na otázku, jak vnímáte Vaše povolání, je pro 30 % příslušníků jejich povolání, zároveň posláním.

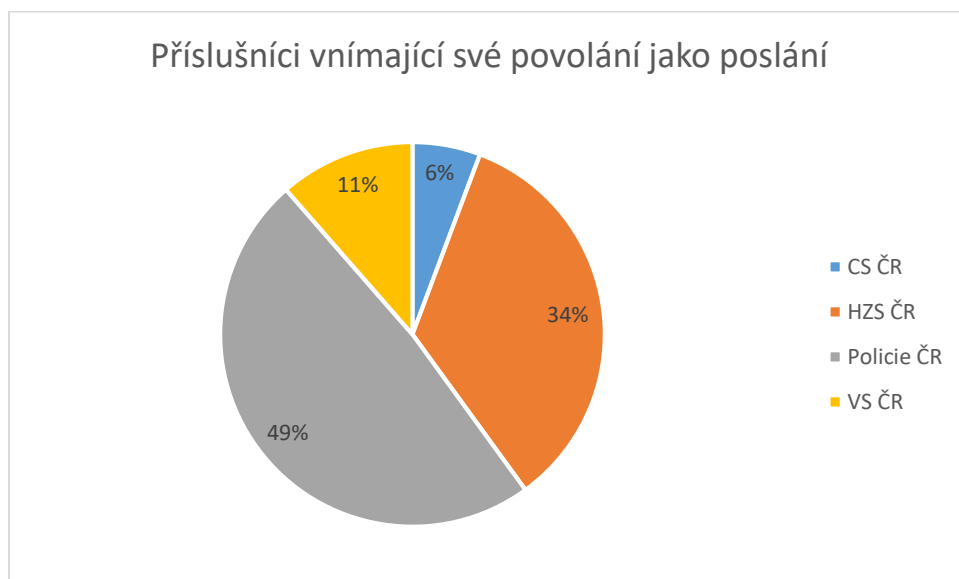
*Graf č. 4: Jak vnímáte Vaše povolání?<sup>84</sup>*



---

<sup>84</sup>vlastní zpracování, 2020.

Graf č. 5: Příslušníci vnímající své povolání jako poslání



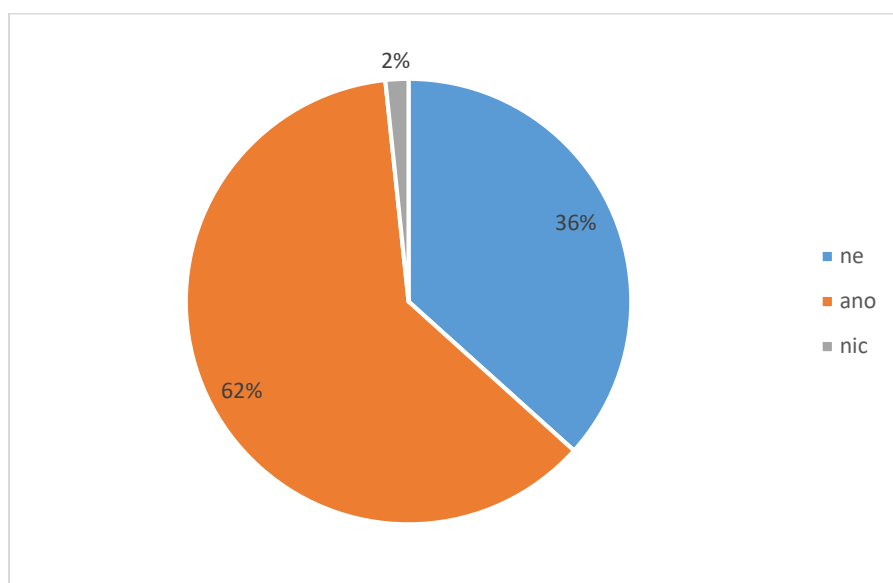


Otázka č. 5

**Když jste vybíral bezpečnostní sbor, věděli jste o možnosti získání výsluhového příspěvku po odsloužení určitých let?**

Na tuto otázku odpovědělo 62 % respondentů, že vědělo o možnosti získání výsluhového po odsloužení určitých let. O tomto „benefitu“ nevědělo 36 % příslušníků a 2 % příslušníků na tuto otázku neodpověděli, viz graf 6.

*Graf č. 6: Když jste vybíral bezpečnostní sbor, věděli jste o možnosti získání výsluhového příspěvku po odsloužení určitých let?<sup>85</sup>*



---

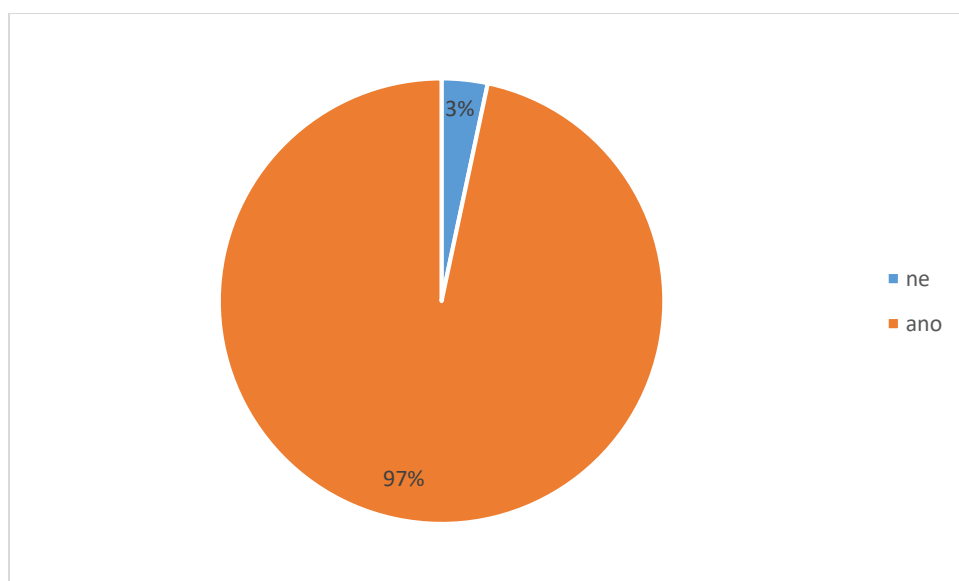
<sup>85</sup>vlastní zpracování, 2020.

## Otázka č. 6

### Víte po kolika letech máte nárok na výsluhový příspěvek?

Na tuto otázku odpovědělo 97 % respondentů, že ví po kolika letech jim vzniká nárok na výsluhový příspěvek. Pouze 3 % nevěděli o době trvání služebního poměru, které zakládají nárok na přiznání výsluhového příspěvku, viz graf 7.

Graf č. 7: Víte po kolika letech máte nárok na výsluhový příspěvek?<sup>86</sup>



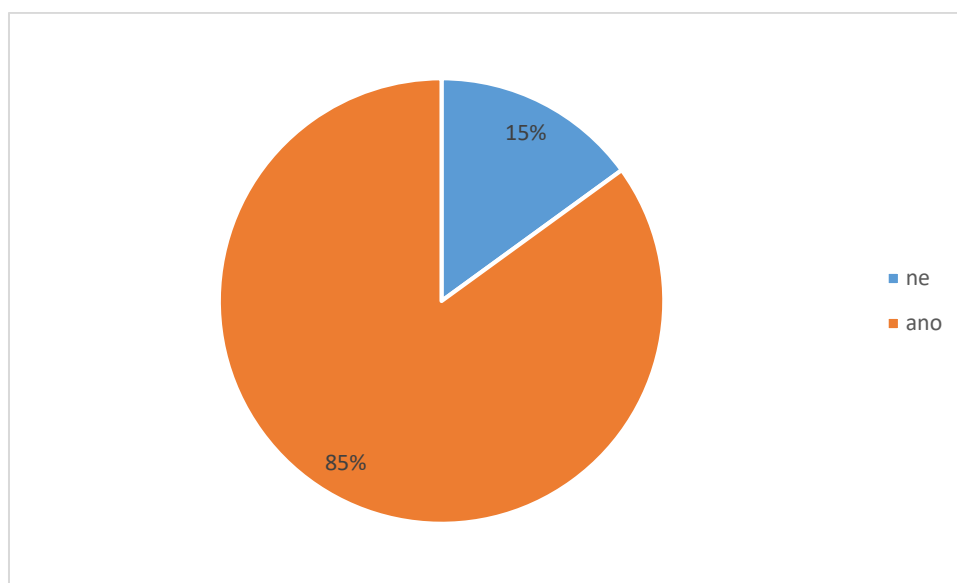
<sup>86</sup>vlastní zpracování, 2020.

Otázka č. 7

**Máte povědomí o zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů?**

Převážná většina oslovených respondentů a to 85 % má povědomí o nové právní úpravě, a to o zákoně o služebním poměru. Dalších 15 % respondentů povědomí nemá, viz graf 8.

*Graf č. 8: Máte povědomí o zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů?*

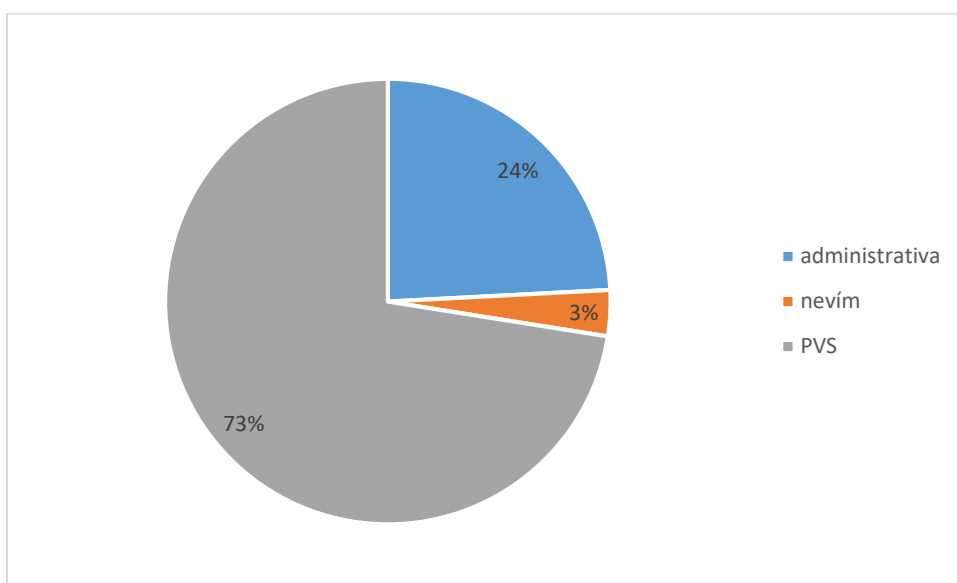


Otázka č. 8

**Jste zařazen do funkce přímé bezpečnostní povahy (přímý výkon služby) nebo administrativa?**

Do funkce přímé bezpečnostní povahy je zařazeno 73% respondentů, 24 % respondentů je zařazeno v administrativě a 3 % respondentů nejsou schopni přesně definovat kterou funkci v bezpečnostním sboru zastávají, viz graf 9.

*Graf č. 9: Jste zařazen do funkce přímé bezpečnostní povahy (přímý výkon služby) nebo administrativa?<sup>87</sup>*



---

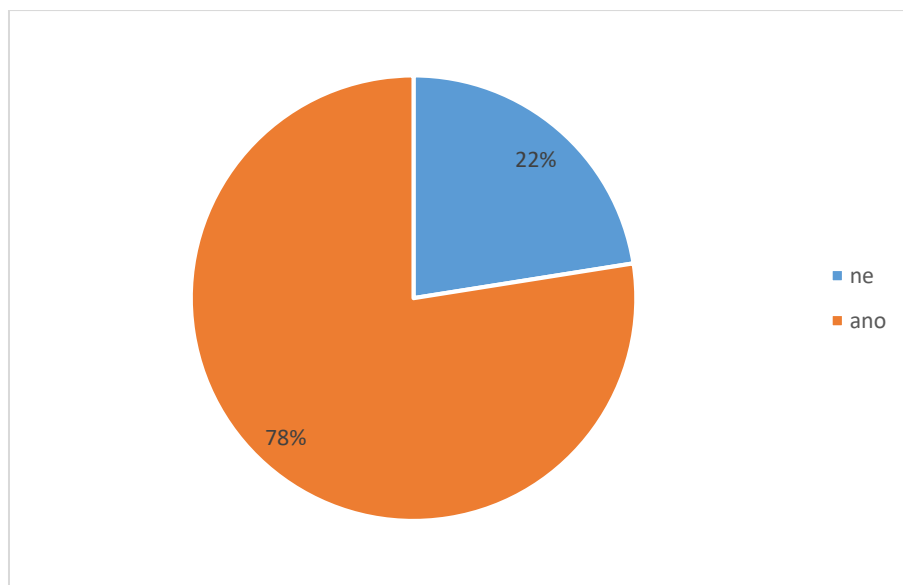
<sup>87</sup>vlastní zpracování, 2020.

## Otázka č. 9

### Je pro Vás výsluhový příspěvek motivační?

Na základě vyhodnocení je zcela jednoznačné, že pro 78 % respondentů je výsluhový příspěvek motivační. Zbýlých 22 % respondentů výsluhový příspěvek jako motivační nemá, viz graf 10.

*Graf č. 10: Je pro Vás výsluhový příspěvek motivační?<sup>88</sup>*



---

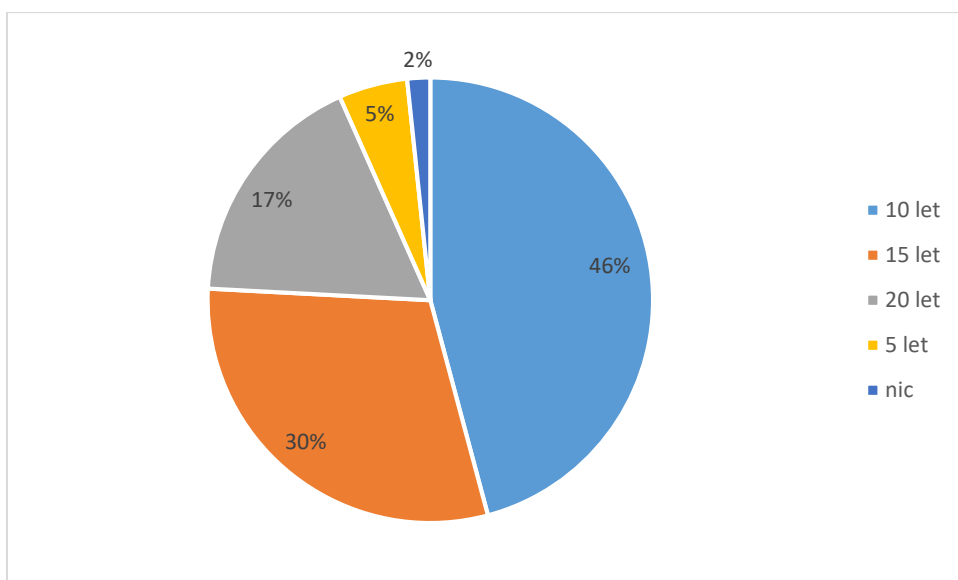
<sup>88</sup>vlastní zpracování, 2020.

Otázka č. 10

**Po kolika letech byste zavedli výsluhový příspěvek? Pokud máte jiný návrh napište.**

Na tuto otázku odpovědělo 46 % respondentů, že by byli pro zavedení výsluhového příspěvku po 10 letech. 30 % respondentů souhlasí s nynější právní úpravou a tou je stanoveno 15 let služebního poměru. S navýšením let ve služebním poměru na 20 let by souhlasilo 17 % respondentů. 5 % by navrhovalo vznik nároku na výsluhový příspěvek po 5 letech a 2 % by výsluhový příspěvek úplně zrušili, viz graf 11.

*Graf č. 11: Po kolika letech byste zavedli výsluhový příspěvek? Pokud máte jiný návrh napište.<sup>89</sup>*



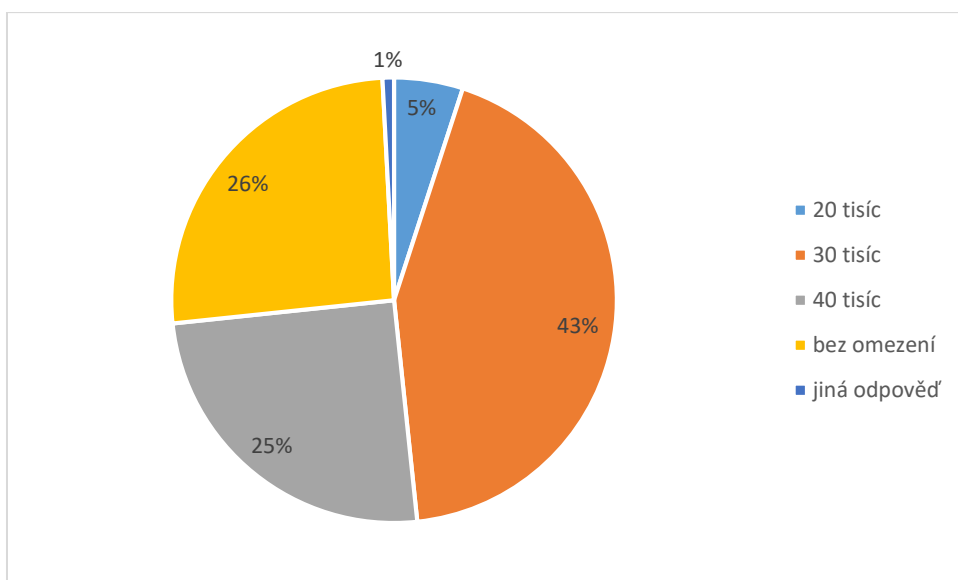
<sup>89</sup>vlastní zpracování, 2020.

## Otázka č. 11

### Zavedli byste zastropování výsluhového příspěvku? V jaké výši?

Na tuto otázku odpovědělo 43 % respondentů, že by souhlasili se zastropováním výsluhového příspěvku ve výši 30 tisíc Kč. 26 % respondentů by nechalo stávající výši, to znamená bez omezení a 25 % respondentů by souhlasilo se zastropováním ve výši 40 tisíc Kč. 5 % respondentů by nastavilo výši výsluhového příspěvku ve výši 20 tisíc Kč. 1 % respondentů by mělo jiný návrh, viz graf 12.

Graf č. 12: Zavedli byste zastropování výsluhového příspěvku? V jaké výši?<sup>90</sup>



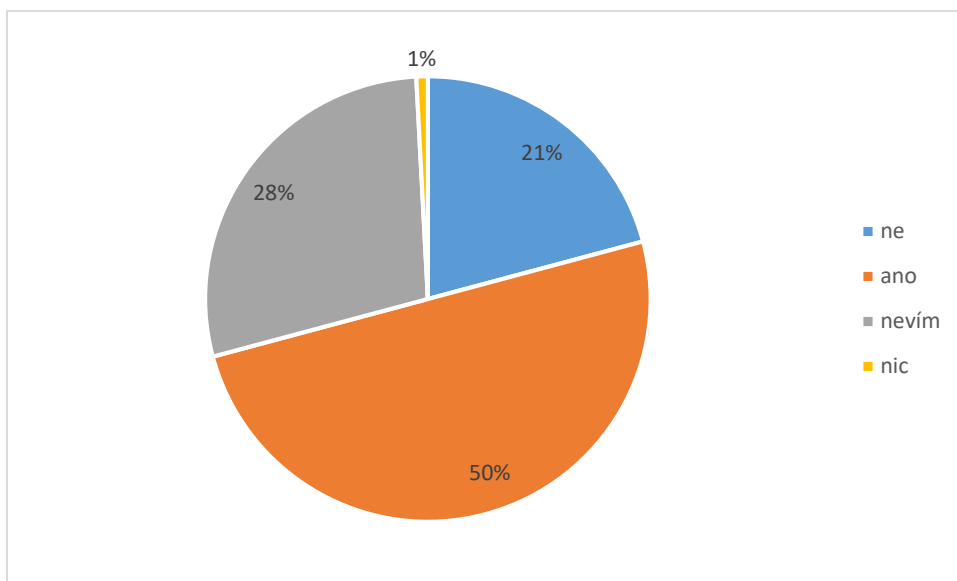
<sup>90</sup>vlastní zpracování, 2020.

Otázka č. 12

**Hledali byste si toto zaměstnání i kdyby Vám po ukončení nenáležel výsluhový příspěvek?**

50 % respondentů by si toto zaměstnání hledalo, i kdyby výsluhový příspěvek nebyl, ovšem dalších 21 % by si toto zaměstnání nehledalo. Na tuto otázku odpovědělo 28 % respondentů, že neví, jestli by si toto zaměstnání hledalo a pouhé 1 % se nevyjádřilo, viz graf 13.

*Graf č. 13: Hledali byste si toto zaměstnání i kdyby Vám po ukončení nenáležel výsluhový příspěvek?<sup>91</sup>*



---

<sup>91</sup>vlastní zpracování, 2020.

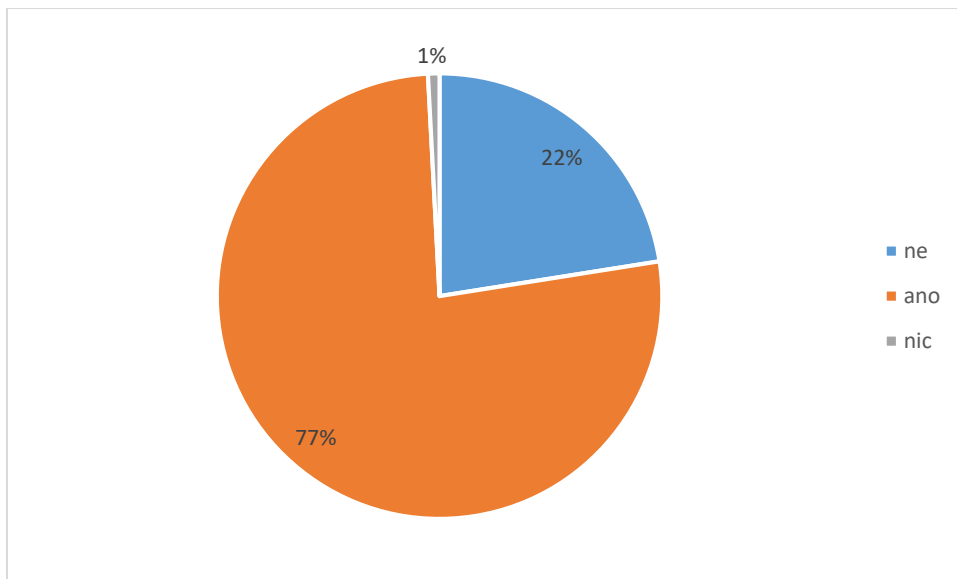


Otázka č. 13

**Motivuje Vás výsluhový příspěvek k delšímu setrvání ve služebním poměru?**

Výsluhový příspěvek je pro 77 % příslušníků brán jako motivační. Pro 22 % příslušníků bezpečnostních sborů motivační není, viz graf 14. Z toho autor usuzuje, že výsluhový příspěvek opravdu slouží jako velmi silná motivace v delším setrvání ve služebním poměru.

*Graf č. 14: Motivuje Vás výsluhový příspěvek k delšímu setrvání ve služebním poměru?<sup>92</sup>*



---

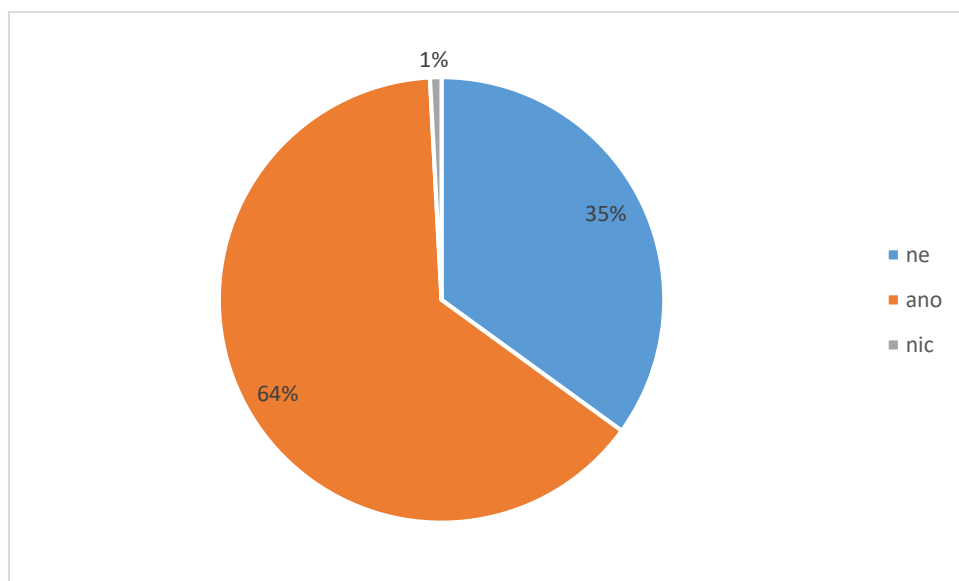
<sup>92</sup>vlastní zpracování, 2020.

Otázka č. 14

### **Berete jako motivační i odchodné?**

Pro 64 % respondentů je odchodné vnímáno jako motivační. 35 % respondentů odchodné jako motivaci nevnímá. 1 % respondentů se nevyjádřilo, viz graf 15.

*Graf č. 15: Berete jako motivační i odchodné?<sup>93</sup>*



---

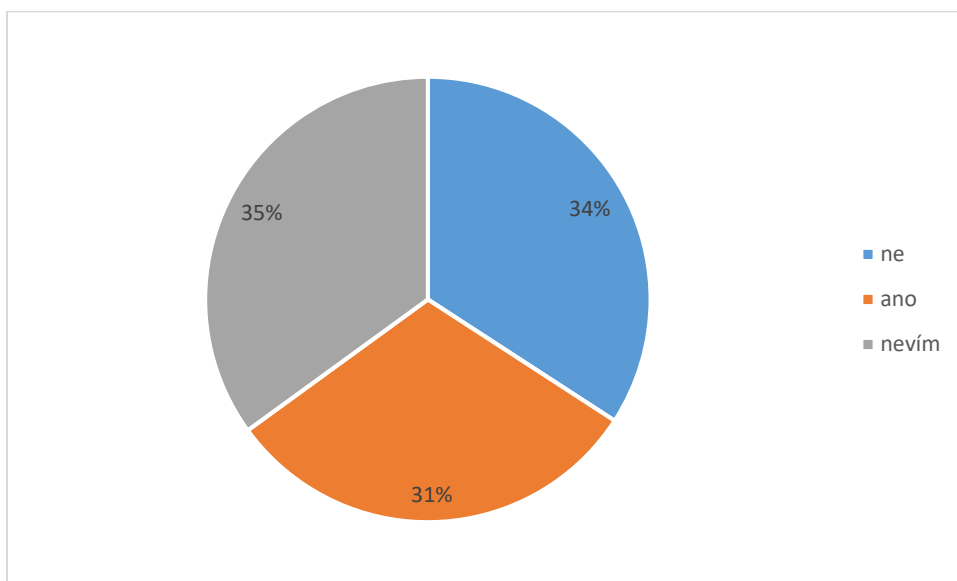
<sup>93</sup>vlastní zpracování, 2020.

Otázka č. 15

**Myslíte si, že po skončení služebního poměru seženete snadno práci?**

Zde není zcela zjevný výsledek. Lze konstatovat, že na tuto otázku odpovědělo 34 % příslušníků, že po ukončení služebního poměru snadno práci neseženou, 35 % si není jisto a 31 % si myslí, že zaměstnání seženou bez problémů, viz graf 16.

*Graf č. 16: Myslíte si, že po skončení služebního poměru seženete snadno práci?<sup>94</sup>*



---

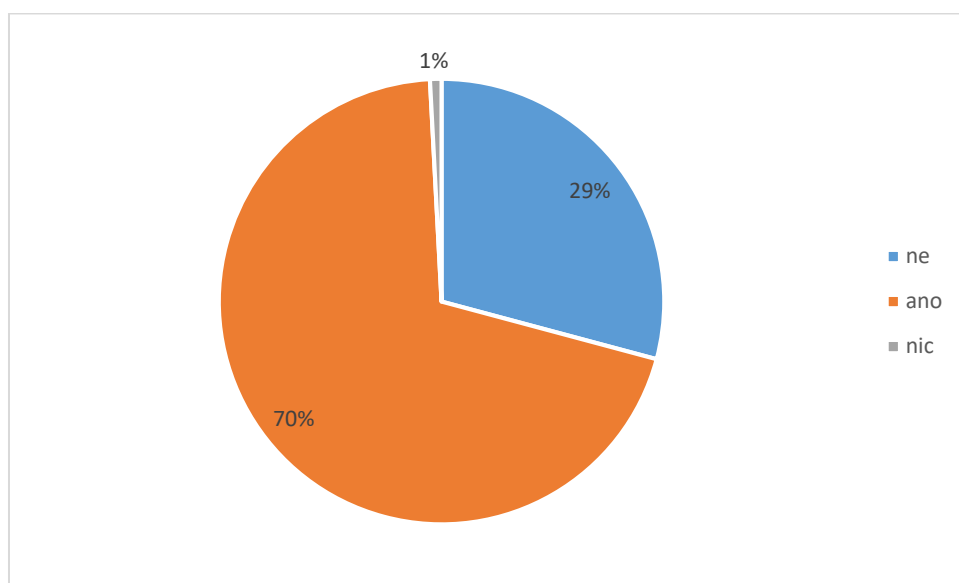
<sup>94</sup>vlastní zpracování, 2020.

Otázka č. 16

**Máte v plánu po skončení služebního poměru pracovat a současně pobírat výsluhový příspěvek?**

Celkem 70 % respondentů se na otázku, zda budou pracovat a zároveň pobírat výsluhový příspěvek vyjádřilo kladně. 29 % respondentů pracovat nebude. 1 % respondentů se nevyjádřilo vůbec, viz graf 17.

*Graf č. 17: Máte v plánu po skončení služebního poměru pracovat a současně pobírat výsluhový příspěvek?<sup>95</sup>*



Otázka č. 16

**Volné vyjádření respondenta k výsluhovému příspěvku či odchodnému:**

K volnému vyjádření respondenta se autor zaměří v diskuzi.

---

<sup>95</sup>vlastní zpracování, 2020.

### 3.1 Diskuze

Dotazníkové šetření probíhalo anonymně napříč bezpečnostními sbory. Osloveno bylo celkem 120 příslušníků bezpečnostních sborů. Z každého bezpečnostního sboru bylo osloveno 30 příslušníků z důvodu objektivního hodnocení. Věková hranice nebyla určena. Největší zastoupení má skupina příslušníků od 41 do 50 let věku. Největší skupinu respondentů s ohledem na roky odsloužené ve služebním poměru jsou příslušníci, kteří mají odslouženo 6 až 14 let. Druhá největší skupina jsou příslušníci, kteří mají odslouženo 0 až 5 let ve služebním poměru. Z toho 73 % příslušníků je zařazeno do přímého výkonu služby.

K otázce ohledně vnímání tohoto zaměstnání autor rozdělil otázku do dvou grafů z důvodu objektivnějšího hodnocení. U grafu č. 4 je rozdělení na vnímání tohoto zaměstnání napříč bezpečnostními sbory. Převážná většina respondentů vnímá svou pozici v bezpečnostním sboru jako zaměstnání, ale autor je přesvědčen o rozdílu vnímání mezi jednotlivými sbory. K tomu vyhodnotil ještě jednu tyto data, a to u grafu č. 5. Výsledek je dle názoru autora daleko objektivnější. Z výsledků vyplývá, že skoro polovina příslušníků policie vnímá toto povolání jako poslání a zrovna tak hasičský záchranný sbor je zastoupen v tomto názoru 34 % příslušníků. Autor je přesvědčen o určité atraktivitě povolání.

Při volbě zaměstnání si převážná většina respondentů byla vědoma možnosti získání výsluhového příspěvku, ale polovina z nich by si toto zaměstnání hledala i kdyby tento benefit ve formě výsluhových nároků nebyl. Příslušníci bezpečnostních sborů mají přehled o zákoně o služebním poměru, pouze 15 % z nich povědomí nemá žádné.

V otázce odchodného i výsluhového příspěvku jsou odpovědi jednoznačné. V zásadě jsou příslušníci pro tyto benefity. Liší se pouze v pohledu na výši výsluhového příspěvku a zároveň v počtu let, které je třeba odsloužit, aby nárok na výsluhový příspěvek vznikl. Převážná většina respondentů a to celých 46 % by byla pro vznik nároku na výsluhový příspěvek již po 10 letech. Autor se s tímto názorem neztotožňuje, neboť si myslí, že by to byla příčina podstavu u bezpečnostních sborů. V době, kdy příslušník odslouží 10 let, je plnohodnotným příslušníkem a může pro bezpečnostní sbor ještě mnohé vykonat. Naopak autor by souhlasil s navýšením let pro vznik nároku na výsluhové nároky minimálně na 20 let. S tím se ztotožňuje i 17 % respondentů. Tím by se zajistila obsazenost služebních míst a stabilita bezpečnostních sborů. Základní výměra by byla stanovena na 35 %. Každý rok by se výměra výsluhového příspěvku zvyšovala o 3 %, nejvýše však na 60 %. Změny by tak mohli vést ke zvýšené motivaci

příslušníků a tím i k dlouhodobé službě v bezpečnostním sboru. Snížil by se počet příslušníků, jimž je poskytován výsluhový příspěvek po nepřiměřenou dobu.

Z odpovědí respondentů ohledně volného vyjádření lze vyvodit, že převážná většina odpovědí vnímá výsluhový příspěvek jako určitou kompenzaci za náročný výkon služby, ale rovněž i za omezení práv. Zde se mnoho odpovědí shodovalo, ale objevil se zde i názor, že pokud by byl příslušník řádně zaplacen v průběhu služby, nebylo by třeba benefitů ve formě výsluhových nároků. Jiný respondent navrhuje vyplácení těchto benefitů pouze pro příslušníky v přímém výkonu služby, to znamená zařazení do funkce přímé bezpečnostní povahy.

Z dalších zajímavých odpovědí by autor zmínil názor, kdy je výsluhový příspěvek zneužíván. Po odsloužení 15 let mnoho příslušníků skončí služební poměr a hledá jiné zaměstnání. Respondent dokonce uvedl, že se stává, že příslušník zůstane ve stejné organizaci, ale jako civilní zaměstnanec, s tím, že mu vznikl nárok na odchodné a pobírá výsluhový příspěvek.

Dále v souvislosti s důchody a každoroční valorizací by nebylo od věci stanovit zvyšování výsluhového příspěvku, tak, aby se nezvyšoval polovinou procentní výměry důchodu, ale byl by zvyšován stejně. Tím by nedocházelo k poklesu reálné hodnoty výsluhového příspěvku.

## **Závěr**

Cílem práce bylo provést rozbor předchozí i platné právní úpravy služebního poměru. Komparace zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie ČR a zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Cíle bakalářské práce byly naplněny jak v teoretické části, kdy se autor zabýval porovnáním předchozí a stávající právní úpravy, tak v části praktické, kdy došlo ke zjištění názoru příslušníků se stávající právní úpravou výsluhových nároků na základě dotazníkového šetření a vyhotovení návrhů de lege ferenda.

Zpětným pohledem do historie v oblasti výsluhových nároků, by autor chtěl upozornit na skutečnost, že určitá forma odměny za vykonanou službu, kterou dnes nazýváme výsluhovými nároky, existovala již od počátku snahy o profesionalizaci bezpečnostních sborů. Vývoj služebního poměru spočíval v postupných krocích. Spolu se službou pro stát se vyvíjely i výsluhové nároky, které se v různých etapách zdáli býti více či méně opodstatněné či spravedlivé. Hlavním a základním důvodem jejich zavedení a uplatňování je kompenzace za náročnou službu a výrazná omezení práv příslušníků. Právní úprava výsluhových nároků v ČR se nijak zvlášť neodchyluje od pojetí, které je zavedeno ve státech EU nebo státech NATO. S ohledem na otázky předeslané v úvodu lze říci, že výsluhové nároky jsou zvláštní peněžité nároky související se skončením služebního poměru. Rozhodující je též délka doby trvání služebního poměru. Jedné se o specifická plnění ze strany bezpečnostních sborů, potažmo státu, jako zaměstnavatele.

Výsluhové nároky slouží ke zmírnění dopadů, které jsou se skončením služebního poměru spojeny, zejména vyšší psychické a fyzické opotřebení příslušníků oproti zaměstnaneckému poměru. Výsluhové nároky kompenzují nevyhnutelný výpadek příjmů dané skupiny, a nakonec je to určitá odměna za loajalitu vůči službě a státu v souvislosti s omezením jejich občanských práv.

Základním zjištěním, které vyplývá z dotazníkového šetření a je součástí praktické části je vnímání výsluhových nároků. Příslušníci bezpečnostních sborů tento peněžitý nárok vnímají jako určitou satisfakci za náročnou a mnohdy nebezpečnou službu. Pokud by tento peněžitý nárok byl zrušen, tak na základě výsledků dotazníkového šetření, by mohlo dojít k destabilizaci bezpečnostních sborů a mám obavu, že by nebylo možné určitá služební místa vůbec obsadit.

## Seznam použitých zdrojů

### Literární zdroje

1. BEKKE, H. A., a kol. *Conceptualizing Civil Service Systems in comparative perspective*. Michiganská univerzita: Indiana University Press, 1996. 346 s. ISBN 978-80-2532-10326.
2. HENDRYCH, D., a kol., *Správní právo. Obecná část*. 3. změněné a doplněné vydání, Praha: C.H.Beck, 1998. 472 s. ISBN 80-7179-184-9.
3. HLOUŠKOVÁ, P. *Zákoník práce: prováděcí nařízení vlády a další související předpisy: s komentářem*. Olomouc: ANAG, 2007. 1304 s. ISBN 978-80-7554-190-1.
4. KÖRBL, H. *Zákon o státním občanství České republiky: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Beckovy komentáře, 315 s. ISBN 978-80-7400-736-1.
5. KURIL, J. *Základné teoretické otázky služebného pomeru prislusnikov PZ*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2000. 130 s. ISBN 80-8054-137-X.
6. LUHAN, J. a kol., *Slovník pracovního práva*. Praha: Práce, 1982. 392 s., Příručky Práce
7. MEZEI, J. a kol., *Štátna služba a služobný pomer príslušníkov policajného sboru*. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2018. 762 s. ISBN 978-80-8168-980-2.
8. NOVÝ, K. a kol., *Služební pomer příslušníků Policie České republiky: základy teorie pracovního práva: výkon služby, finanční a jiné náležitosti: sociální ochrana policistů*, Praha: Linde, 1999. 344 s. ISBN 978-8072011766.
9. PELC, V. *Zákon o daních z příjmů: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015, Beckova edice komentované zákony, 1428 s. ISBN 978-80-7400-517-6.
10. PETROV, J. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony, 3120 s. ISBN 978-80-7400-747-7.
11. SLÁDEČEK, V. *Ústava České republiky: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony, 1301 s. ISBN 978-80-7400-590-9.
12. ŠETEK, J. *Zabezpečení příslušníků silových resortů ve vybraných členských státech NATO a EU*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2006. 30 s. ISBN 80-87007-19-0.
13. TOMEK, P. NOVÝ, K., *Služební pomer příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. 403 s. ISBN 80-86898-71-7.
14. TOMEK, P. *Zákon o služebním poměru příslušníků Policie ČR s komentářem*. Praha: Prospektrum, 1999. 176 s. ISBN 80-7175-072-7.



15. TOMEK, P. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3.aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, 2019. Právo (ANAG), 526 s. ISBN 978-80-7554-234-2
16. VOKUŠ, J., *Policie České republiky: Police of the Czech Republic: pomáhat a chránit* 1. vydání Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010, 84 s. ISBN 978-80-254-6098-6

### Elektronické zdroje

1. BELGIE, *Služební přísaha*. [online]. [cit. 2019-12-23]> Dostupné z WWW: <[1.https://www.lachambre.be/kvvcr/pdf\\_sections/publications/reglement/serment%20-%20d%20c3%20cret%20ntc.pdf](https://www.lachambre.be/kvvcr/pdf_sections/publications/reglement/serment%20-%20d%20c3%20cret%20ntc.pdf)>
2. SLOVENSKO. *Zákon č. 328/2002 Z. z.*, [online]. [cit. 2019-12-31] Dostupné z WWW: <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2013/80/20130501.html>>
3. KOMPETENCE – *čím se zabývá celní správa*. Celní správa ČR [online]. [cit. 2019-12-31]. Dostupné z WWW: <<https://www.celnisprava.cz/cz/onas/kompetence/Stranky/default.aspx>>
4. NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Odklony v trestním řízení*. [online]. [cit. 2020-02-21]. Dostupné z WWW: < <http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubeh-rizeni-v-trestnich-a-netrestnich-vecech/odklony-v-trestnim-izeni>>
5. ČESKO. *Zákon č. 89/2012 Sb.*, [online]. [cit. 2020-02-21]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89#f4579025>
6. ČESKO. *Zákon č. 133/1985 Sb.*, [online]. [cit. 2020-02-23]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133#p72>

## Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů (tiskový zákon). *In Sběrka zákonů, Česká republika 2011, částka 120, 5016 s.*
2. ČESKO. Zákon č.320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru (tiskový zákon). *In Sběrka zákonů, Česká republika 2015, částka 135, 5624 s.*
3. ČESKO. Zákon č.100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti (tiskový zákon). *In Sběrka zákonů, Česká a slovenská federativní republika 1991, částka 38, 1514 s.*
4. ČESKO. Zákon č. 334/1991 Sb. o služebním poměru policistů zařazených ve Federálním policejním sboru a Sboru hradní policie (tiskový zákon). *In Sběrka zákonů, Česká a slovenská federativní republika 1991, částka 64, 1530 s.*
5. ČESKO. Zákon č.555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži (tiskový zákon). *In Sběrka zákonů, Česká republika 1992, částka 112, 3904 s.*
6. Zákoník říšský pro království a země v radě říšské zastoupené, Vídeň:1914, Z císařské královské tiskárny dvorní a státní (tiskový zákon). *In Sběrka zákonů království a země v radě říšské zastoupené 1914, částka VIII, 1514 s.*

## Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- BLAŽEK, V., ČERNÝ, D., *Výsluhové nároky příslušníků bezpečnostních sborů*, Ministerstvo vnitra České republiky Odbor sociálního zabezpečení, Praha:2018, 48 s.
- Interní materiály, poskytnuté JUDr. Petrem Tomkem

## **Seznam zkratk**

BIS – bezpečnostní infomační služba

GIBS – generální inspekce bezpečnostních sborů

ÚPZSI – úřad pro zahraniční styky a informace

## Seznam grafů

Graf 1: U kterého bezpečnostního sboru sloužíte?.....	44
Graf 2: Do které věkové kategorie patříte? .....	45
Graf č. 3: Kolik let jste ve služebním poměru? .....	46
Graf č. 4: Jak vnímáte Vaše povolání?.....	47
Graf č. 5: Příslušníci vnímající své povolání jako poslání .....	48
Graf č. 6: Když jste vybíral bezpečnostní sbor, věděli jste o možnosti získání výsluhového příspěvku po odsloužení určitých let? .....	49
Graf č. 7: Víte po kolika letech máte nárok na výsluhový příspěvek?.....	50
Graf č. 8: Máte povědomí o zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů?.....	51
Graf č. 9: Jste zařazen do funkce přímé bezpečnostní povahy (přímý výkon služby) nebo administrativa? .....	52
Graf č. 10: Je pro Vás výsluhový příspěvek motivační? .....	53
Graf č. 11: Po kolika letech byste zavedli výsluhový příspěvek? Pokud máte jiný návrh napište. ....	54
Graf č. 12: Zavedli byste zastropování výsluhového příspěvku? V jaké výši?.....	55
Graf č. 13: Hledali byste si toto zaměstnání i kdyby Vám po ukončení nenáležel výsluhový příspěvek?.....	56
Graf č. 14: Motivuje Vás výsluhový příspěvek k delšímu setrvání ve služebním poměru? ....	57
Graf č. 15: Berete jako motivační i odchodné? .....	58
Graf č. 16: Myslíte si, že po skončení služebního poměru seženete snadno práci?.....	59
Graf č. 17: Máte v plánu po skončení služebního poměru pracovat a současně pobírat výsluhový příspěvek?.....	60

## **Seznam příloh**

- I. Dotazníkové šetření
- II. Žádost o výsluhový příspěvek
- III. Rozhodnutí – odchodné
- IV. Rozhodnutí – přiznání výsluhového příspěvku

## Příloha I

# DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Vážená respondentko, vážený respondente, jmenuji se Stanislava Němcová a studuji Vysokou školu evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích obor Bezpečně právní činnost ve veřejné správě. Dovoluji se na Vás obrátit s prosbou o vyplnění dotazníku, který poslouží ke zpracování mé bakalářské práce na téma:

### „Výsluhové nároky příslušníků bezpečnostních sborů“

Dotazník je zcela anonymní a poslouží jen pro potřeby mé bakalářské práce. Předem děkuji za Váš čas a ochotu při vyplňování dotazníku. Označte vždy jen jednu odpověď.

- 1. U kterého bezpečnostního sboru sloužíte?**
  - a) HZS ČR
  - b) Policie ČR
  - c) Celní správa ČR
  - d) Vězeňská služba ČR
- 2. Do které věkové kategorie patříte?**
  - a) do 30 let
  - b) 31–40 let
  - c) 41–50 let
  - d) 50 a více
- 3. Kolik let jste ve služebním poměru?**
  - a) 0–5
  - b) 6–14
  - c) 15–20
  - d) 21–25
  - e) 26 a více
- 4. Jak vnímáte Vaše povolání?**
  - a) zaměstnání
  - b) poslání
- 5. Když jste volil bezpečnostní sbor, věděli jste o možnosti získání výsluhového příspěvku po odsloužení určitých let?**
  - a) ano
  - b) ne
- 6. Víte po kolika letech máte nárok na výsluhový příspěvek?**
  - a) ano
  - b) ne

- 7. Máte povědomí o zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů?**
- a) ano
  - b) ne
- 8. Jste zařazen do funkce přímé bezpečnostní povahy (přímý výkon služby) nebo administrativa?**
- a) ano
  - b) ne
  - c) nevím
- 9. Je pro Vás výsluhový příspěvek motivační**
- a) ano
  - b) ne
- 10. Po kolika letech byste zavedli výsluhový příspěvek? Pokud máte jiný návrh napište.**
- a) 5 let
  - b) 10 let
  - c) 15 let
  - d) 20 let
- 11. Zavedli byste zastropování výsluhového příspěvku? V jaké výši?**
- a) 20 tisíc
  - b) 30 tisíc
  - c) 40 tisíc
  - d) bez omezení
- 12. Hledali byste si toto zaměstnání i kdyby Vám po skončení nenáležel výsluhový příspěvek?**
- a) ano
  - b) ne
  - c) nevím
- 13. Motivuje Vás výsluhový příspěvek k delšímu setrvání ve služebním poměru?**
- a) ano
  - b) ne
- 14. Berete jako motivační i odchodné?**
- a) ano
  - b) ne
- 15. Myslíte si, že po skončení služebního poměru seženete snadno práci?**
- a) ano
  - b) ne
  - c) nevím
- 16. Máte v plánu po skončení služebního poměru pracovat a současně pobírat výsluhový příspěvek?**
- a) ano
  - b) ne
- 17. Volné vyjádření respondenta k výsluhovému příspěvku či odchodnému:**

## Příloha II

Příloha č. 1 k pokynu Ř OSZ MV č. 4/2017

<b>ŽÁDOST O VÝSLUHOVÝ PŘÍSPĚVEK</b> příslušníků Policie České republiky, Hasičského záchranného sboru České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraníční styky a informace	
Organizační část bezpečnostního sboru:	O výsluhovém příspěvku rozhoduje ředitel odboru sociálního zabezpečení MV, PO BOX 122, 140 21 PRAHA 4
Č. j.	Dávkový spis číslo:
1. Žádám o přiznání výsluhového příspěvku ode dne .....	

<b>2. ŽADATEL(KA)</b>		Rodné číslo:
Titul, jméno, příjmení:		
Rodné příjmení:		
Datum a místo narození:		
<b>Adresa trvalého pobytu</b>		
Ulice a č. p. / č. o.:		
Část obce:		
Obec, PSČ doručovací pošty:		
<b>Adresa pro písemný styk, pokud není shodná s adresou trvalého pobytu</b>		
Ulice a č. p. / č. o.:		
Část obce:		
Obec, PSČ doručovací pošty:		
<b>Kontaktní údaje</b>		E-mail:
Tel.:		Datová schránka:
<b>Pobírám – již nepobírám<sup>3)</sup> důchod</b> <i>jaký, od koho, od - do, pod číslem jednacím:</i>		<b>Pobíral(a) – nepobíral(a)<sup>3)</sup> jsem výsluhový příspěvek</b> <i>od koho, od - do, pod číslem jednacím:</i>

<b>3. Přehled dob rozhodných pro výsluhové nároky (vyplní sepisovatel)</b>		
<b>od – do</b> <i>(den, měsíc, rok)</i>	Služební poměr, pracovní poměr příslušníka HZS ČR do 31.12.2000, pracovní poměr příslušníka SOOŽ do 28.5.1992, pracovní poměr celníka do 30.6.1997	
<b>od – do</b>	Nezapočitatelné doby podle § 165 zákona č. 361/2003 Sb.	



4. Rozpis složek služebního příjmu zahrnutých do průměrného hrubého služebního příjmu za kalendářní rok předcházející dni skončení služebního poměru, tj. za rok: (vyplní sepisovatel)	
Základní tarif:	
Příplatek za vedení:	
Příplatek za službu v zahraničí:	
Zvláštní příplatek:	
Osobní příplatek:	
Odměny:	
Služební příjem ve zvláštních případech:	
Služební příjem za službu přesčas:	
Příplatek za službu ve svátek:	
<b>CELKEM:</b>	
Počet dnů, za něž byly poskytnuty dávky nemocenského pojištění nebo po které byl příslušník zařazen v záloze neplacené:	
<b>Měsíční služební příjem činí:</b>	

5. Rozpis složek služebního příjmu zahrnutých do průměrného hrubého služebního příjmu za tři kalendářní roky předcházející dni skončení služebního poměru, tj. za roky: (vyplní sepisovatel)	
Rok	
Základní tarif:	
Příplatek za vedení:	
Příplatek za službu v zahraničí:	
Zvláštní příplatek:	
Osobní příplatek:	
Odměny:	
Služební příjem ve zvláštních případech:	
Služební příjem za službu přesčas:	
Příplatek za službu ve svátek:	
<b>CELKEM:</b>	
Počet dnů, za něž byly poskytnuty dávky nemocenského pojištění nebo po které byl příslušník zařazen v záloze neplacené:	
<b>Měsíční služební příjem činí:</b>	

6. Výplata služebního příjmu byla zastavena dnem: (vyplní sepisovatel)

7. **Žádám – nežádám<sup>\*)</sup>** o převádění výsluhového příspěvku na účet u banky (*přikládá se tiskopis žádosti o převádění výplaty dávky na účet u banky*).

#### 8. Prohlášení

Prohlašuji, že:

- jsem údaje pod body 2 a 7 uvedl(a) podle pravdy,
- můj služební poměr končí dnem ..... a následujícím dnem nevznikne jiný služební poměr,
- jsem si vědom(a) povinnosti oznámit vznik invalidity, vznik služebního poměru podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, nebo vznik služebního poměru vojáka z povolání a změnu místa trvalého pobytu,
- jsem byl(a) poučen(a) o možnosti zvolit si v řízení o výsluhovém příspěvku zmocněnce (§ 172 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb.) a o právech účastníka v řízení (§ 174 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb.): *Účastník má právo nahlížet do spisu a pořizovat si z něj výpisy, navrhnout důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení, na poskytnutí informací o řízení potřebných k hájení svých práv a oprávněných zájmů, vyjádřit v řízení své stanovisko, klást otázky svědkům a znalcům a vyjádřit se k jeho podkladům, ke způsobu jejich zjištění, popřípadě navrhnout jejich doplnění, učinit tak lze u odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra,*
- jsem byl(a) seznámen(a) s údaji uvedenými v bodech č. 3 až 5 této žádosti, nerozporuji je a jsem si vědom(a) toho, že na základě těchto podkladů bude rozhodnuto o výsluhovém příspěvku.

V ..... dne.....

Podpis žadatele(ky)

#### 9. Potvrzení (*vyplní sepisovatel*)

Služební poměr žadatele(ky) skončil dnem:

Rozhodnutí (oznámení) o skončení služebního poměru a rozhodnutí o zápočtu dob pro výsluhové nároky jsou přiložena.

Údaje uvedené pod body 2 – 6 byly ověřeny podle dokladů, evidencí.

Žádost byla sepsána útvarem:

V ..... dne .....

*Jméno, příjmení, telefonní číslo,  
podpis sepisovatele a razítko útvaru*

<sup>\*)</sup> nehodící se škrtněte

Rodné číslo žadatele(ky):

## Příloha III

Výtisk č.:

Česká republika - Hasičský záchranný sbor České republiky

**ROZHODNUTÍ**  
ředitele Kanceláře ředitele  
ve věcech služebního poměru

02.03.2020	Číslo:
------------	--------

Podle ustanovení § 155 a § 156 odst. 1 a 2 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon"),

### p ř i z n á v á m

**odchodné ve výši**  
služebního poměru.

Odchodné se vyplátí jednorázově do 30 dnů ode dne skončení

Jméno, příjmení:

Datum narození:

OEČ:

Místo trvalého pobytu:

### Odůvodnění:

Odchodné se přiznává za výkon služby v trvání ..... roků ve služebním poměru. Pro účely zvýšení základní výše odchodného podle ustanovení § 156 odst. 1 zákona bylo započteno ..... roků.

Odchodné bylo vypočteno z měsíčního služebního příjmu, který byl stanoven podle ustanovení § 166 odst. 1 zákona (průměrný hrubý služební příjem za předchozí kalendářní rok, tj. rok 2019), který činí ..... Výměra odchodného činí ..... násobek měsíčního služebního příjmu.

### Poučení o odvolání

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání u ředitele Kanceláře ředitele ..... do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Lhůta pro podání odvolání počíná běžet ode dne následujícího po dni doručení rozhodnutí. Podání odvolání nemá odkladný účinek.

Doručeno dne ....., podpis .....

## Příloha IV

Generální ředitelství cel

### ROZHODNUTÍ

ředitele odboru 40

Řízení lidských zdrojů

Pan

V Praze dne: 18. 10. 2017

██████████, Bc. (nar. 19. 1966)

Č.j.: 64749/2017-900000-405

██████████ Zahradách 282

██████████ 49.01 Nové Město nad Metují

(dále jen „jmenovaný“)

Podle ustanovení § 157 a § 158 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“), přiznávám jmenovanému

**od 15. prosince 2016 výsluhový příspěvek ve výši 14 539 Kč měsíčně.**

Podle § 159 zákona o služebním poměru a podle ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) nařízení vlády č. 325/2016 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2015, přepočítávacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu pro rok 2015, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2017 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2017 a o zvýšení důchodů v roce 2017 (dále jen „nařízení č. 325/2016“), výsluhový příspěvek jmenovaného **od 1. ledna 2017 zvyšuji na částku 14 699 Kč měsíčně.**

Doplatek výsluhového příspěvku za dobu od 15. 12. 2016 do 31. 10. 2017 bude jmenovanému poukázán spolu s příspěvkem na měsíc listopad 2017.

#### Odůvodnění:

Na základě rozhodnutí ředitele odboru 75.3 GŘC č.j. 64777/2016-900000-75.3 ze dne 14. 12. 2016, potvrzeného v odvolacím řízení rozhodnutím ředitele sekce 03 – Pátrání Generálního ředitelství cel č.j. 55551/2017-900000-03 ze dne 4. 9. 2017 (obě zmíněná rozhodnutí nabyла právní moci doručením druhého z nich dne 6. 9. 2017) byl jmenovaný podle § 42 odst. 1 písm. j) zákona o služebním poměru propuštěn ze služebního poměru příslušníka Celní správy České republiky. Služební poměr jmenovaného skončil 14. 12. 2017.

Podle ustanovení § 157 zákona o služebním poměru má na výsluhový příspěvek nárok příslušník, jehož služební poměr skončil a který vykonával službu alespoň po dobu 15 let. Na výsluhový příspěvek však nemá nárok příslušník, jestliže jeho služební poměr skončil propuštěním podle § 42 odst. 1 písm. a) nebo písm. c) zákona o služebním poměru. Nárok na výsluhový příspěvek nemá ani příslušník, jehož služební poměr skončil podle § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru, jestliže je následně na základě jednání, které vedlo k jeho propuštění, pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně. Nárok na výsluhový příspěvek pak podle § 157 zákona o služebním poměru nemá rovněž příslušník, jehož služební

poměr skončil propuštěním podle § 42 odst. 1 písm. m) téhož zákona, je-li proti němu vedeno trestní řízení pro trestný čin spáchaný úmyslně a následně je za něj pravomocně odsouzen nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném zastavení jeho trestního stíhání nebo bylo pravomocně schváleno narovnání nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném odložení návrhu na potrestání.

Služební poměr jmenovaného skončil propuštěním dne 14. 12. 2016 podle § 42 odst. 1 písm. j) zákona o služebním poměru, přičemž se nejednalo o případ, se kterým ve smyslu § 157 zákona o služebním poměru není spojen vznik nároku na výsluhový příspěvek.

Podle ustanovení § 158 zákona o služebním poměru činí výsluhový příspěvek 20% měsíčního služebního příjmu, jestliže celník konal službu alespoň po dobu 15 roků. Za šestnáctý a každý další ukončený rok služby se výsluhový příspěvek zvyšuje o 3 % měsíčního služebního příjmu, za dvacátý první a každý další ukončený rok služby se výsluhový příspěvek zvyšuje o 2 % měsíčního služebního příjmu a za dvacátý šestý a každý další ukončený rok služby se výsluhový příspěvek zvyšuje o 1 % měsíčního služebního příjmu. Výše výsluhového příspěvku může činit nejvýše 50 % měsíčního služebního příjmu.

Podle § 155 odst. 1 zákona o služebním poměru je dobou rozhodnou pro výsluhové nároky doba trvání služebního poměru příslušníka a doby započtené ke dni účinnosti tohoto zákona nebo při přijetí do služebního poměru podle § 224 téhož zákona. Rozhodnutím ředitele Celního ředitelství Hradec Králové č.j. 1748/07-0601-11/18096 ze dne 2. 2. 2007 byla jmenovanému, s odkazem na posledně uvedené ustanovení, ke dni 1. 1. 2007 započtena do doby rozhodné pro nárok na výsluhový příspěvek doba služby v délce 15 roků a 122 dnů. Od 1. 1. 2007 do dne skončení služebního poměru pak služební poměr jmenovaného trval dalších 9 roků a 348 dnů. S přihlédnutím k započtené době služby 25 roků a průměrnému hrubému měsíčnímu služebnímu příjmu za kalendářní rok 2015 v částce 32 308 Kč, který byl pro jmenovaného ve smyslu ustanovení § 166 odst. 1 zákona o služebním poměru výhodnější, činí výsluhový příspěvek 45 % tohoto příjmu, tj. 14 539 Kč měsíčně. Za období od 15. 12. 2016 do 31. 12. 2016 náleží jmenovanému poměrná část stanoveného výsluhového příspěvku ve výši 7 973 Kč (vyměřovací základ). Protože od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2016 podléhal výsluhový příspěvek zvláštní sazbě daně z příjmů ve výši 15% podle ustanovení § 36 odst. 2 písm. v) zákona č. 346/2010 Sb., kterým se měnil zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů a dalších souvisejících zákonů, činí doplatek za období od 15. 12. 2016 do 31. 12. 2016 po zdanění částku 6 778 Kč.

Podle ustanovení § 159 zákona o služebním poměru se výsluhový příspěvek zvyšuje stejným způsobem a ve stejných termínech jako procentní výměra důchodů podle zvláštního právního předpisu, přičemž zvýšení výsluhového příspěvku činí polovinu zvýšení procentní výměry důchodů. Podle § 4 odst. 1 písm. b) nařízení vlády č. 325/2016 Sb. se procentní výměra důchodů od 1. 1. 2017 zvýšila o 2,2% procentní výměry důchodů, která náležela ke dni, od něhož se procentní výměra zvyšuje. Výsluhový příspěvek jmenovaného byl tedy od 1. 1. 2017 zvýšen (valorizován) o 1,1% a od tohoto data činí 14 699 Kč měsíčně.

S odkazem na zákon č. 454/2016 Sb., na základě kterého došlo k nové úpravě ustanovení § 4 odst. 1 písm. o) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů a dalších souvisejících zákonů je výsluhový příspěvek od 1. 1. 2017 osvobozen od daně.

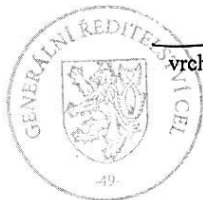
### *Poučení pro příjemce výsluhového příspěvku*

---

1. Výsluhový příspěvek (dále jen „příspěvek“) vyplácí Odbor 40 Řízení lidských zdrojů Generálního ředitelství cel (dále jen „odbor 40 GRČ“). Výsluhový příspěvek se vyplácí na účet příjemce vedený u peněžního ústavu.
2. Výsluhový příspěvek se vyplácí měsíčně v termínech stanovených pro výplatu důchodu a to do 22. dne v měsíci. Případně-li splatnost dávky na sobotu, neděli nebo svátek, je dnem výplaty předcházející pracovní den. Celníkům, kterým je výsluhový příspěvek nově přiznán, bude první dávka vyplacena společně s příspěvkem za následující měsíc. Dále bude výplata dávky pokračovat, jak je uvedeno ve větě první.
3. Příjemce výsluhového příspěvku je povinen písemně oznámit do 8 dnů vznik invalidity, případně změny jejího stupně a přiznání starobního důchodu. Současně musí doručit na Odbor 40 GRČ kopii rozhodnutí o vzniku, případně přiznání výplaty některé z uvedených dávek. Dále je povinen oznámit:
  - ◆ přijetí do služebního poměru k bezpečnostnímu sboru nebo do služebního poměru vojáka z povolání,
  - ◆ změnu trvalého pobytu,
  - ◆ změnu rodinného stavu (př. ženatý, rozvedený),
  - ◆ změnu místa trvalého bydliště (změnu názvu ulice s uvedením doručovací pošty, poštovního směrovacího čísla, orientačního a popisného čísla domu)
  - ◆ změnu čísla bankovního účtu, na který má být výsluhový příspěvek zasílán
4. V žádostech, hlášeních a dalších podáních adresovaných plátcí příspěvku je příjemce příspěvku povinen uvádět své rodné číslo.
5. Při opětovném přijetí do služebního poměru, z něhož vzniká nárok na výsluhový příspěvek, zaniká dosavadní nárok na výplatu výsluhového příspěvku dnem, který předchází dni opětovného přijetí do služebního poměru.
6. Při souběhu nároku na výplatu výsluhového příspěvku s nárokem na výplatu starobního, invalidního nebo změny stupně invalidního důchodu, se výsluhový příspěvek vyplácí pouze tehdy, jestliže je vyšší než některý z uvedených důchodů, a to ve výši rozdílu mezi výsluhovým příspěvkem a důchodem.
7. Pro účely zákona o státní sociální podpoře se výsluhový příspěvek považuje za příjem.
8. U uchazeče o zaměstnání, který má nárok na výsluhový příspěvek a současně mu vznikne nárok na podporu v nezaměstnanosti, se výše podpory v nezaměstnanosti stanoví jako rozdíl mezi podporou v nezaměstnanosti a výsluhovým příspěvkem (zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti).

**Poučení:**

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání u ředitele odboru 40 Generálního ředitelství cel do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Podání odvolání nemá odkladný účinek.



vrchní rada plk. PhDr. Zdeněk Kuča

ředitel odboru 40 GŘC

Řízení lidských zdrojů